

Poštarsina plaćena u pošti 51410 Opatija

ISSN 1331-3827

OPATIJA
OPATIJSKA RAVIJERA

LIST GRADA OPATIJE BROJ 232 ■ GODINA XXIV ■ SVIBANJ 2020. ■ BESPLATNI PRIMJERAK

Opatija

NOVO NORMALNO

Budimo odgovorni

Kako smo se snašli u ovom "novom normalnom" provjerili smo u Opatiji i s tim pričama ispunili mnoge stranice ovog broja gradskog lista. Ništa više nije isto kao prije koronakrize, barem zasad, ali život se vratio u grad, otvoreni su hoteli, ugostiteljski lokali, trgovine, frizeri, fitness centri...

Mnogi su još oprezni, s razlogom jer nitko pouzdano ne zna kakva nam iznenađenja priprema taj virus, pa su zaštite maske, rukavice, dezinficijensi, i dalje neizostavna oprema, a socijalna distanca poželjna.

"Ostanimo doma" zamijenila je nova krilatica "Budimo odgovorni", pa mnogi to poštjuju. Odgovornost je i inače poželjna, a u ovoj je situaciji možemo dobro istrenirati. Meni se dogodilo da me izolacija naučila "ostati doma", pa su mi se promjenile i neke životne navike. Biti odgovoran zato mi i nije neki veći izazov. Više ne letim okolo po cijeli dan, kako sam to uobičavala, više ne idem u nabavu svaki dan, jer sam otkrila da se sve može kupiti i jednom tjedno, više ne moram ni kod frizera svaki mjesec, već sam zadovoljna i s uslugom u "kućnoj radinosti"... Ni odlazak u redakciju više mi ne nedostaje kao prije, jer se i radom kod kuće sve može dobro posložiti...

Pa evo, u ovoj "Opatiji" posložili smo najviše korona tema, ali našlo se mjesta i za uspomene na događaje iz bliže i daljnje povijesti, sjećanja na stradalnike fašističkog terora, na stare lavanderke na Dražici, na nekadašnje trampuline na kupalištima...

Nakon svega što smo proživjeli proteklih mjeseci, želim samo da u idućem broj "Opatije" nećemo morati spomenuti riječ: koronavirus. Čuvajte se i budite odgovorni!

Do čitanja

Mirjana Rončević

crne maće

bele kamelije

UČKARSKI CENTAR ZA POSJETITELJE

– Va sveopćen zalevanju z betonom, ugodna za oko je slika i dizajn novega centra za posjetitelje na Učke. Centar još ni otprt ali zgrada starega peradarnika predelana na novo z kombinacijun kamika i dreve izgleda stvarno perfektno. Jušto onako kako to i spada objektu na Učke.

TUTTI COLORI

– Pokle ča su otpri igrališta i finile su mjere protiv grde boli, igralište na Slatine priskoje vanka va noveh koloreh. Šesni šareni kolori razveselili su opatijsku dečinu keh ne fali sada više na njin. Bravo za pituri, verovatno i za koncesionari plaži ki će nadamo se investirat va još nekakova poboljšanja na ovoj najvećoj Opatijskoj plaže.

Parićali: Irena Bistričić i Nikola Turina

ZELENILO

– Ki je rekao da šumi i zelenila ni? Kad ga se najde na sakemi škalinami zvan centra Opatije. Ovisti škalini od Kosova prema Novoj ceste su ga recimo puni. A čini nan se i da su tisti škalini čest gost va maćami. Lepo je steplilo i ne bi bilo dobro da ča skoči vanka z tega zelenila, stoga apeliramo da se čapa trimer ili neka druga pila na struju va ruki i poreže se ono ča smeta judem ki ovuda hode.

KOCKI

– Nismo va Brazile i nimamo faveli, ma društvene mreži gore i govore kako zgleda kot da smo. Neobične kocki i daje pokle Koroni rastu z sakege brega i zelenila vanka. Pa je tako zirasla i ovista na Vrutke na meste nekada zapuštene i nedofinjene isto "kocka" gradnji. Ni govora da neće zgledat verovatno luskuzno, je se moglo storit neš manje, i manje agresivno na prostor, povedet će povijest jednega dana.

NIKOLATURINA

Opatijske okućnice na (ras)prodaji?

[Piše KRISTINA TUBIĆ]

Točka o raspisivanju natječaja za prodaju okućnice Ville Marko u Voloskom skinuta je s dnevnog reda 32. sjednice Gradskog vijeća održane 29. travnja 2020. elektro- ničkim putem. Riječ je o gradskom vlasništvu od 1.180 m², na adresi Andrije Štangera 63. Pješački pristup okućnici moguć je samo s južne strane sa šetališta Lungo mare, međutim, pristup je ograničen samo za stanare, obzirom na željezna vrata koja se zaključavaju. Tržišna je vrijednost nekretnine prema stručnoj procijeni 3.280.000,00 kn.

Gradonačelnik Ivo Dujmić održao je 8. svibnja konferenciju za novinare na kojoj je pojasnio situaciju vezanu uz prodaju okućnica vila koje su danas višestambeni objekti.

- Odgovorno tvrdim da se prodajom tih okućnica štiti interes Grada Opatije. U posljednjih 10 godina

Grad je uprihodio 22 milijuna kuna od prodaje takvih okućnica i to je naša osmišljena strategija stavljanja prostora u funkciju. Grad Opatija je s Državnom geodetskom upravom

potrošio 7,5 milijuna kuna za sređivanje vlasničkih knjiga i upis vlasništva. Tako je vraćeno približno 4.515 m² okućnica u vlasništvo Grada Opatije. Ako uzmemo u obzir da je vrijednost nekretnina na području Opatije od 200 do 500 eur/m², dolazimo do podatka da je u vlasništvo Grada vraćena vrijednost imovine od cca 903.000,00 do 2.257.500,00 eura, kazao je Dujmić.

Objasnio je da su suvlasnici stanova u zgradama koristili čitave okućnice, znaјući da ih nisu kupili i da za korištenje nemaju pravne osnove.

- Kuća i okućnica čine jedinstvenu cjelinu i bilo bi logično da vlasnici nekretnina otkupe i okućnice u koje ionako nitko ne ulazi. Činjenica je i da su mnogi stanari svojedobno kupili nekretnine, stanove u vilama po izuzetno povoljnim cijenama prema Zakonu o prodaji stanova sa stanarskim pravom, a okućnice su ostale u vlasništvu Grada te godinama nisu uređivane i bile su neprimjereno zapuštenе. Održavanje okućnica Grad, a time i građane Opatije-porezne obveznike, nepotrebno dodatno opterećuje, a Grad Opatija već održava 145.000 m² zelenih i parkovnih površina, rekao je gradonačelnik te istaknuo da na prostoru okućnica nije dozvoljena nikakva neprimjerena gradnja te da nije riječ o rasprodaji gradskog vlasništva, već o stavljanju prostora u funkciju i uređenju prostora primjerenog Opatiji. Kazao je i da su neodržavani prostori opasnost za prolaznike šetnicom, a krivnju u slučaju nezgode bi snosio Grad. Gradonačelnik je novinarima pokazao i kako su ulazna vrata u okućnicu vile zaključana te predstavnici Grada koji je vlasnik, ne mogu uči.

- Očekujem da će gradski vijećnici na idućoj sjednici Gradskog vijeća, za koju je predsjednik Gradskog vijeća rekao da će ovu točku staviti na dnevni red, pokazati razum, osobito u novonastaloj nezahvalnoj gospodarskoj situaciji i donijeti odluku o raspisivanju natječaja, u skladu s onim što su već usvojili kada su digli ruku za ovogodišnji proračun, zaključio je gradonačelnik Dujmić.

IMPRESSUM

Opatija - list Grada Opatije
Nakladnik: GRAD OPATIJA
Glavna urednica: Mirjana Rončević
Izvršna urednica: Kristina Tubić
Marketing: Sanja Monar
Grafički dizajn i priprema: Sanjin Mačar
Suradnici: Irena Bistričić, Kristina Staničić, Dražen Turina, Aleksandar Vodopij, Lidiya Lavrnja
Fotografije: Nikola Turina, David Kurti

Uređivački savjet: Andrej Pošćić (predsjednik), Ivone Šabarić Rubeša, Alessandra Selak, dr.sc. Ana Pošćić, Elena Bonas
Kontakt: List Opatija, Maršala Tita 3, 51410 Opatija
E-mail: listopatija@gmail.com, URL: www.opatija.hr
Tisk: Vjesnik d.d., Zagreb
Naklada: 5.000 primjeraka
List je besplatan i izlazi mjesечно
ISSN 1331-3827

Oglasavanje u listu Opatija
1/1 1.500 kn + PDV; 1/2 750 kn + PDV; 1/4 350 kn + PDV; 1/8 200 kn + PDV
Popust za tri objave 20%, popust za šest objava 30%.
Naslovna stranica: Povratak u novo normalno donio pravila o distanci na otvorenim opatijskim terasama -terasa hotela Milenij
Snimio: Nikola Turina

iz ureda gradonačelnika

Proračun se mora bitno smanjiti

Poštovane građanke i građani,
Drage Opatijke i Opatiji,

Unašem se gradu svakodnevni život pomalo normalizira, ali uz potrebu stalnog opreza i pridržavanja svih higijenskih i protuependimjskih mjera. Apeliram na Vas i molim Vas da i dalje budete vrlo pažljivi i da svij zajedno ostanemo odgovorni.

Ključno je pitanje, nakon briže o zdravlju, koje si svi već neko vrijeme postavljamo: Što će biti s ovogodišnjom turističkom sezonom? Koliko će gostiju doći u našu Opatiju?

Pratimo situaciju u okruženju, na našim emitivnim tržištima u nadi da će i susjedne zemlje postići dobru epidemiološku situaciju te da će nam se gosti što prije vratiti. Nama je, ekonomski gledano, sada vrlo teško jer je naše gospodarstvo gotovo isključivo turističko i imamo cijelogodišnje poslovanje. Nadamo se i dalje da će sezona barem u narednim ljetnim mjesecima popuniti otvorene hotele, restaurante i kafiće. Hotelijeri i ugostitelji su, kao i Turistička zajednica grada Opatije mjesecu koji su nas zatvorili u kuće iskoristili za novu i drugačiju promociju naše destinacije kao zdravstveno sigurne i bliske evropskim susjedima. Vjerujemo da su to naše prednosti.

Posljedice korona krize na cijelokupno svjetsko gospodarstvo su već vidljive i čini mi se da ono najteže tek dolazi. Tako smo i mi u Gradu Opatiji, među prvima u Hrvatskoj, uveli mjere pomoći za gospodarstvo: oslobadanje od plaćanja komunalne naknade, spomeničke rente, zakupa gradskih poslovnih prostora i poreza na korištenje javnih površina. Svesni smo da se mnogi ugostitelji i hotelijeri, iako imaju dozvolu za otvaranje objekata od 11. ovoga mjeseca, neće tako brzo vratiti u normalu, pa sam stoga Gradskom vijeću predložio

da mjere pomoći za gospodarstvo vrijede i za mjesec svibanj. Mjere za pomoći gospodarstvu u ova tri mjeseca gradski će proračun „koštati“ gotovo 10 milijuna kuna. Stoga, moramo biti svjesni da će posljedice korona krize po gradske financije biti značajne.

Porezni su prihodi proračuna stali, kao i prihodi od prodaje imovine, komunalne naknade i ostalo, što će se itekako osjetiti. U Gradu intenzivno radimo na rebalansu proračuna. Istovremeno, želimo sačuvati sva socijalna prava naših građana i to branimo do kraja te su ta sredstva, kao i sredstva za poticaje poduzetnicima, ugrađena u prijedlog rebalansa. Sada je već izvjesno da će se Proračun za 2020. morati bitno smanjiti. Svi ćemo morati ponijeti dio tereta ove krize. Plaća zaposlenih u gradskoj upravi, Dječjem vrtiću, Festivalu Opatija, Gradskoj knjižnici i čitaonici već su smanjene od 20 do 30 posto.

Sada od gradskih vijećnika očekujem iskorak u suradnji u korist gospodarstva i građana Opatije. Ponavljam da se gradska imovina koja je u dugoročnoj funkciji neće prodavati jer je konstantan prihod grada, a Grad prodaje samo ono što nije u javnoj funkciji. Isto tako, sredstva od prodaje imovine prema Zakonu o proračunu mogu ići isključivo u investicije, odnosno stvaranje nove vrijednosti, a ne u potrošnju.

Pred nama je ljeto koje će vjerojatno biti drugačije od dosadašnjih, no ujedno ono je i prilika da građani Opatije ponovno otkriju ljepote svoga grada, uživaju na našim plažama i u parkovima, perivojima i šumskim šetnicama.

Vaš gradonačelnik
Ivo Dujmić, ing.

iz gradske vijećnice

Oprezno s prodajom okućnica

Poštovane sugrađanke i sugrađani,
drage Opatijke i Opatiji,

Popuštanjem mjera zaštite od koronavirusa i laganim vraćanjem života u normalnu ponovno su počele dominirati neke druge teme u našem gradu. Tako se je nedavno putem društvenih mreža vodila žustra rasprava o prodaji gradskih zemljišta. Normalno da uvijek ima onih građana koji smatraju da Grad ne smije prodavati imovinu građana već treba svoje troškove kao i troškove poslovanja gradskih tvrtki i ustanova uskladiti s prihodima koji se ostvaruju i tu istu imovinu staviti u funkciju građana. Isto tako ima i onih građana koji smatraju da nam je ta imovina "mrtvi kapital" kojeg treba na tržištu unovčiti kako bi se moglo ulagati u nove, za građane važne projekte. Tko je tu u pravu, a tko u krivu pitanja su koja su postavljaju i gradski vijećnici prije dizanja ruku za ili protiv gradonačelnikovog prijedloga o prodaji nekog gradskog objekta, gradevinskog zemljišta ili okućnice veće finansijske vrijednosti.

Gradski proračun sadrži na tisuće stavaka planiranih troškova i planiranih prihoda, a gotovo se uвijek na prihodovnoj strani planiraju višemilijunske vrijednosti koje se nastoje uprihodovati prodajom gradske imovine. Nesporazum obično nastaje kada gradonačelnik naknadno obznani koja se to gradska imovina planira prodati. Tada započinju preispitivanja treba li baš to prodati, zašto te nekretnine ne stavimo u javnu funkciju građana...

Tako je nedavno gradonačelnik na elektronsku sjednicu Gradskog vijeća uputio gradskim vijećnicima prijedlog za raspisivanje natječaja za prodaju okućnice Ville Marko u Voloskom. Riječ je o parceli u gradskom vlasništvu od 1180 m² na adresi Andrije Štangera

63. Ono o čemu se baš puno ne piše i govori je to da odmah uz tu ranije navедenu parcelu u toj istoj okućnici kao veza s ulicom Andrije Štangera postoji još dvije manje parcele u vlasništvu Grada Opatije koje gradonačelnik zbog njihovih manjih vrijednosti može prodati bez odluke Gradskog vijeća. Dakle, kada se spoje te zemljišne čestice radi se o povećoj parseli na prvoklasnoj lokaciji uz samo more s prilazom na ulicu, na kojoj se danas po prostorno-planskoj dokumentaciji ne može graditi, ali se jako dobro zna da su prostorno-planski dokumenti jednostavno promjenjivi željom gradonačelnika i dignutim rukama gradskih vijećnika.

Mogao bi se složiti s činjenicom da građanima nedostupne okućnice privatnih vila i kuća, iako su te okućnice gradsko vlasništvo, predstavljaju "mrtvi kapital" od kojeg jedinu korist imaju vlasnici vila i kuća koji ih besplatno koriste. No, tu je bitan interes zaštite imovine građana na način da se nad građanima dostupan model kupnje svojih okućnica pa makar i kroz dugoročnu otplatu kako su nekad i otkupljivali stanove. Na taj način bi se sprječila mogućnost sve češćih pokušaja kupnje tudi okućnica od strane samo jednog susjeda, vlasnika susjednih objekata ili poduzetnika koji traže povoljnu poslovnu priliku za zaradu.

Zato smatram da je povlačenje ovako važne točke dnevnog reda s elektronske sjednice Gradskog vijeća u cilju dobivanja vremena za pronalažak najkvalitetnijeg rješenja u interesu građana znatno manje štetno od odluke o hitnoj prodaji posjele koje više nema povratka.

Predsjednik Gradske vijećnice

19 dana prkosa

Piše MIRJANA RONČEVIĆ

Koronavirus je gotovo dva mjeseca zaustavio život i u Opatiji, a od 11. svibnja, kada se ozbiljnije počelo s popuštanjem strogih mjera izolacije, ušli smo u razdoblje "novog normalnog". Otvoreni su prvi hoteli, kafići, trgovine, ugostiteljski i uslužni lokali, i uz preporuke o držanju dvometarskog razmaka među ljudima, korištenju zaštitnih maski i rukavica u zatvorenim prostorima, upotrebi dezinficijena, živost se vratila u grad. Opatijski ugostitelji i hotelijeri odmah suinicirali akciju "19 dana prkosa" i njih šezdesetak se suglasilo da će u tom razdoblju, do 1. lipnja, ponuditi posebne pogodnosti i popuste, te simbolikom broja 19 (COVID19) iskazati prkos prema situaciji uzorkovanoj pandemijom. Tako je većina ugostiteljskih objekata u Opatiji posjetiteljima ponudila posebne pogodnosti, od popusta na pojedine usluge do općeg popusta, u visini od simboličnih "kovidovskih" 19 posto

- Izuzetno nam je draga da je ova inicijativa krenula od strane opatijskih ugostitelja koji su i glavni nositelji prestižne reputacije Opatije kao vrhunske gastro destinacije. I u ovim zahtjevnim vremenima pokazali su svoju proaktivnost i kreativnost, a u suradnji s Turističkom zajednicom grada Opatije potakli i ostale turističke subjekte da se uključe u akciju. Time je naša privreda zajedništvo odlučila pokazati prkos posljedicama pandemije i nagraditi prve goste koji su se vratili dugo odga-

đanim navikama uživanja u kavi ili večerama uz romantične opatijske vizure, kazala je direktorica TZ Opatija Suzi Petričić.

Iz Turističke zajednicejavljaju da su se opatijskim ugostiteljima pridružili i hotelijeri, ali i Thalasso Wellness Centar koji će također do početka lipnja za svoje posjetitelje nuditi posebne pogodnosti. Svi hoteli u Opatiji otvoreni u svibnju – Bevanda, Domino, Mali Raj, Navis, Pansion Učka, Paris, Villa Ariston, Villa Dubrava, Villa Kapetanović, Villa Schubert – sudjeluju u akciji „prkosa“ te tijekom 19 dana svojim gostima pripremaju brojne specijalne ponude. Ostali opatijski hotelijeri, prema navedenim, vrata će otvoriti početkom lipnja.

Kakva će biti glavna turistička sezona i dalje je neizvjesno. Hotelijeri se pripremaju za funkcioniranje po posebnom režimu primjene dodatnih zaštitnih i sanitarnih mjera. Prema anketama koje je provela opatijska Turistička zajednica, buking za tri ljetna mjeseca je u prosjeku oko 30 posto u odnosu na prošlu godinu. Računa se na domaće goste, ali i na strance kada se otvore granice, a dodatnim promocijama se ukazuje na karakter Opatije kao lječilišne destinacije, što nije nevažno u vrijeme kada je čitav svijet fokusiran na zdravlje.

Kulturni i zabavni programi još su više ugroženi nego druge djelatnosti, jer je i dalje rizično okupljanje većeg broja ljudi na jednom mjestu. Ipak, pod posebnim mjerama i u dosad neviđenim uvjetima u Opatiji će se nastojati reanimirati i taj dio života.

- Program Festivala ide dalje, ali prilagođen novim okolnostima. No i takav bit će on među najboljima što će se u Hrvatskoj tijekom ljeta 2020. dešavati. Smatram da su u ovoj uistinu neobičnoj situaciji

Hoće li se ponoviti prizori iz prošle godine

najpametniji bili oni koji su najprije pazili na zdravlje svojih djelatnika, vrijeme zabrane rada iskoristili za uređenje svojih prostora, radili na tome da im se događanja odgode za nove datume i spašavali svaku uloženu lipu. Tako smo postupali i mi. Imali smo nešto online aktivnosti, ali kako se stvarni život ne smije svoditi na online, najveći dio naših snaga smo okrenuli u konkretno prilagođavanje novim okolnostima i uspješno odradili posao. Zbog toga smo jedni od prvih koji su na Kvarneru otvorili, barem djelomično, svoja vrata publici. Međunarodne turneve su u cijelom svijetu obustavljene i sve se prebacuju za 2021., pa tako i one koje se nas tiču. Nakon ekskluzivnih hrvatskih nastupa Zucchera 2018., Krall i Erosa 2019., dogovorene međunarodne stvari 2020.

od baleta Trockadero de Monte Carlo do Tom Joneса se sele u 2021. To znači da smo program na Ljetnoj 2020. okrenuli bližim snagama: Čolić, Joksimović, In-

trade, Bajaga, stand-up Pervan, Štampar, a novost je što ćemo uvesti predstave i dječji program na otvorenom. Znate, u ovim novim okolnostima je potrebno zadovoljiti četiri preduvjeta. Prvi, da izvođači uopće mogu doći i nisu vezani uz turneve. Drugi, da nam mjere dopuste dovoljan broj publike jer neke stvari naprsto nije moguće raditi ispod određenog minimuma. Treće, da si građani mogu priuštiti ulaznice jer je ova situacija mnoge osiromašila. Četvrto, da imamo sredstva za organizaciju. Grad je u štednji što znači da mi nemamo pristup proračunu za organizaciju, već je sve na nama samima. Ali zahvalom našeg dosadašnjeg dobrog poslovanja tu stojimo vrlo dobro – recimo, 2019. smo postigli rekordne samostalne prihode s preko 4,2 milijuna kuna dok je isto 2016. iznosilo 0,8 milijuna kuna – tako da je i taj preduvjet riješen. Drugim riječima, mi smo posve spremni.

Ne zaboravimo druge stvari koje mi radimo, a to je od uskog poimanja kulture do kongresa i klasičnog poslovanja. Špomer ćemo otvoriti tijekom lipnja, a u planu su izložbe kipara, studenata Akademije iz Rijeke, međunarodni Bijenale industrijske umjetnosti, izložba vezana uz opatijske postrojbe u Domovinskom ratu, itd. Gervais smo već djelomično pokrenuli sa školom pjevanja Cetinskog, a od rujna Gervais će biti mjestom održavanja događanja koja smo u proljeće morali otkazati poput predstava koje nismo mogli odraditi u proljeće, kongresi i partiji u klubu. Moho će također krenuti s predavanjima. Kako je to malen prostor razmišljamo prihvatići publiku putem rezervacije. Mislimo smo predavanja prenosići online, ali neki predavači ne žele da se njihova predavanja snimaju pa ćemo još vidjeti. Ukratko, program je prilagođen novim okolnostima i sada je najvažnije da ne bude drugog vala korone, da svi budemo dobro i zdravo, rekao nam je Ernie Gigante Dešković, ravnatelj gradske ustanove Festival Opatija.

Puno gledalište Ljetne ovog ljeta nećemo vidjeti

Marina Njegovan (38) psihologinja je koja već deset godina vodi psihološku ambulantu u opatijskoj Thalassotherapiji, ali se u javnosti za nju više čuje otkako je svijetom zavlađao koronavirus. Već gotovo dva mjeseca ona dežura uz telefon kako bi onima kojima je potrebno pružila psihološku podršku, zbog čega su je neki nazvali i "opatijsko uho".

Završila je studij psihologije na Filozofskom fakultetu u Rijeci te poslijediplomski specijalistički studij "Promocija zdravlja i prevencija ovisnosti" na Medicinskom fakultetu. Trenutno je na zadnjem supervizijskom stupnju edukacije iz bihevioralno kognitivnih terapija i studentica doktorskog studija psihologije. U njenoj biografiji navedeno je i da je članica Hrvatske psihološke komore i Hrvatskog udruženja za bihevioralno - kognitivne terapije, te da govori engleski i talijanski, a pasivno i španjolski.

Naš susret u njenoj ordinaciji na drugom katu glavne zgrade Thalassotherapije, na propisanoj udaljenosti i pod zaštitnim maskama, protekao je "ugodno i korisno". Na novinarska pitanja odgovara kratko i jasno.

Djelujete mlado i poletno, a već imate desetogodišnji radni staž... Kad prije?

- U opatijskoj Thalassotherapiji radim od 2010. godine, ali to mi čak i nije prvo posao. Okolnosti su bile takve da sam prije toga promijenila još tri radna mjesta...

Zašto psihologija? Je li to bio vaš životni odabir?

- Oduvijek je to bila moja želja. Poslije studija psihologije nastavila sam s edukacijom u duhu cjeloživotnog obrazovanja, pa tako i nastavljam.

Jeste li u tom poslu našli ono što ste i priželjkivali?

- Jesam. Nisam se ni malo razočarala u odnosu na neke ideale koje sam imala... Ovdje radim s ljudima, to je zdravstveno - klinički segment, to je baš ono što mi je i bila želja. Imam sreću da sam dobila taj posao, baš mi je po guštu.

Tko su vaši pacijenti?

- U našu psihološku ambulantu dolaze ljudi iz vana kada im je potrebna psihološka pomoć ili po preporuci liječnika, ali naravno i bolesnici koji su u ovoj bolnici.

A onda je došla korona... Je li sve stalo?

- Sve se promijenilo. Veći dio vremena radila sam od kuće i telefonski kontaktirala s nekim svojim stalnim pacijentima, a onda je otvorena i telefonska linija za psihološku pomoć građanima i mogao me nazvati tko god

Telefonom "liječila" neugodne emocije

[Piše MIRJANA RONČEVIĆ]

Može li vas se i dalje zvati na telefon za psihološku pomoć?

- Da, telefonska linija za psihološku pomoć je zasad i dalje otvorena za sve građane i mogu zvati radnim danom od 9 do 17 sati na broj 202 - 629. No, kako je ambulanta počela s uobičajenim radom postepeno se vraćamo u direktni kontakt gdje ću se ipak više moći posvetiti klijentu.

je osjetio potrebu za psihološkom potporom.

I? Je li bilo puno poziva?

- Pa teško je reći što je puno... Bilo je poziva svaki dan, nekad više, nekad manje, ali opet ne previše da se ne bih mogla svakome posvetiti koliko god je trebalo... Nadam se da sam im razgovorom i savjetima barem malo pomogla. Zvali su i mlađi ljudi, oni od dvadesetak ili tridesetak godina, ali i stariji, umirovljenici od šezdesetak i više godina. Kod svih se uglavnom radilo o pojačanoj razini neugodnih emocija, straha, zabrinutosti, tjeskobe, čak i ljutnje... Sve je to normalno s obzirom na nepredvidivu i nepoznatu situaciju u

kojoj smo se svi našli u ovoj pandemiji. No, zvali su i oni koji su trebali samo neke konkretnе informacije i koje sam mogla uputiti kome da se obrate.

U našoj zemlji se, nakon izolacije i karantene, život postupno vraća u "novo normalno". Hoće li za psihologe biti sada manje ili više posla? Očekujete li neku vrstu PTSP-a?

- Treba očekivati da će se javljati neugodne emocije kod ljudi, jer nije uobičajena situacija i to mijenja naše reakcije... Mi smo prilagodljiva bića, ali ponekad nam za prilagodbu treba više vremena. Kada su te negativne reakcije intenzivne i dugotrajne, dobro je potražiti stručnu pomoć. Pa i prelazak u "novo normalno" je situacija kojoj se treba prilagoditi, a sve to može izazvati strah zbog neizvjesnosti, i druge neugodne emocije. Ukoliko nam je teško nositi se s takvim emocijama postoje stručnjaci dostupni za pomoć.

Možete li vi, osim savjetima i psihoterapijom, pomoći pacijentima i lijekovima?

- Ne, to nije u nadležnosti psihologa. Farmakološke preparate mogu propisati psihijatri, a na nama je da klijenta, ako procjenimo da mu je to potrebno, preporučimo za pregled psihijatra.

Kako vidite da ste izlijecili pacijenta?

- Na početku svakog tretmana s klijentom postavljamo ciljeve, ono što bi klijent volio promijeniti i postići kroz tretman. Najčešće, kad postignemo ciljeve, privodimo tretman kraju, a obično i sam klijent počinje primjećivati da mu potpora ovakvog tipa više nije potrebna.

Neki kažu da dobri prijatelji mogu zamijeniti "terapeutski kauč". Što vi kažete na to?

- Prijatelji koji znaju slušati i savjetovati su ogromno bogatstvo i ponekad mogu zamijeniti ili nadopuniti stručnu psihološku pomoć... Čovjeku je potrebna socijalna podrška, to može pomoći u traženju izlaza iz problema. Ali nekad se ipak mora potražiti stručna pomoć...

Ali, obaveza držanja socijalne distance se tu ispriječila, jer nije isto družiti se uživo ili preko telefona...

- I ja najviše volim kontakt uživo, pa se radujem povratku u ambulantu, makar i pod ovim uvjetima i pridržavanjem svih mjera zaštite od širenja koronavirusa. Nove tehnologije donose nove načine komunikacije i u ovoj situaciji prava je sreća da možemo barem tako održavati kontakte.

Što ako psihologu zatreba psihološka pomoć?

- Ode psihologu. Psiholozi su isto samo ljudi i nekad trebaju psihološku pomoć. Kroz edukaciju stječemo znanja koja nam pomažu i u razumijevanju sa-mih sebe, ali to nikako ne znači da nam nekad neće trebati pomoć druge, objektivne osobe. Na kraju krajeva, ne možemo svi sve znati, a niti primjeniti uvi-jek sve nau-čene stra-tegije.

Kako i gdje vi "punite baterije"?

- Kada se nakon terapije klijent osjeća bolje, za mene je to velika nagrada i najljepši osjećaj. To me ispunjava i motivira za predava-nje poslu. Živim u Rijeci, ali već deset godina svaki dan dola-zim u ovu prekrasnu Opatiju, u ovu lijepu

ambulantu odakle puca čaroban pogled na more. Već to mi je dovoljno za relaksaciju, a kad god mogu iskoristim priliku za šetnju lungomarom, to je krasan antistres program.

koryna

KUHINJE PO MJERI • KUHINJSKI APARATI
UGRADBENI ORMARI • DNEVNI BORAVCI
KUPAONICE SPAVAĆE SOBE • MADRACI
DJECJE SOBE • SJEDEĆE GARNITURE

**Radnik
Opatija**
TRADICIJA OD 1965.

Pridružite se
našem timu!

U našoj maloprodajnoj mreži nudimo kvalitetnu obuku, dinamično radno okruženje, mogućnost stjecanja novih znanja i napredovanja

za posao PRODAVAČA/ICE,
PEKARA/ICE i VOZAČA/ICE

POŠALJITE ZAMOLBU I ŽIVOTOPIS:
posao@radnik-opatija.hr ili tel. 051/ 228 651

RADNIK OPATIJA d.d.
Cesta 43. istarske divizije 1/12 • 51415 Lovran
www.radnikopatija.com

...više od 60 prodajnih mesta
na riječkom području i Istri,
više od 260 zaposlenika,
sigurna i stalna primanja...

Piše KRISTINA TUBIĆ ■ Snimio NIKOLA TURINA

Kako živite
u "novom
normalnom"?

Popuš dočeka

Nevia Vlah

Proteklih tjedana sam prema preporukama za starije osobe bila kod kuće. Izlazila sam samo do groblja i nekoliko puta sam otišla u trgovinu. Zvali su me iz Crvenog križa, pitali kako sam i treba li mi što donijeti te im puno hvala na tome. Nije mi na sreću trebalo ništa, sama sam kupila ono najpotrebnije za više dana, nisam htjela opterećivati vrijedne volontere i djelatnice Crvenog križa. Popuštanje mjera dočekala sam s veseljem, više radi mlađih, nego radi sebe same. Stalno sam razmišljala kako je to strašno za omladinu da ne mogu nigdje ići, da moraju biti kod kuće, da ne mogu raditi. Treba čim prije život vratiti u normalu, naročito što se tiče posla. Sada izlazim poštujući preporuke zaštite, imam masku, izbjegavam mesta gdje ima puno ljudi i čuvam se. Moram priznati da ipak idem van puno manje nego prije. Inače sam često dolazila u Klub 60+ i kako sama živim to mi je jako puno značilo. Klub još ne radi te se nadam da će ubrzo opet biti otvoren i krenuti s redovnim aktivnostima, pa da se družim s kolegicama.

”

Nataša Škundrić

Korona je prva dva tjedna za svih bila šok! Onda smo se svi naviknuli, jer čovjek se navikne na sve. Takav nenormalan život pomalo nam je postao normalan, a sada, kada su majore popustile, vraćamo se pomalo nekadašnjem normalnom, koje nam je sada „novo normalno“, jer ništa ustvari više nije isto. Svakim danom veselimo se normalizaciji života, no i to nam je pomalo šok, jer smo se već naviknuli na ograničenja. Bila sam i na kavi, i kod frizera i pedikera, ali sve uz poštivanje preporučenih mjera zaštite – držim distancu, dezinficiram ruke, a nosim i zaštitnu masku kada ulazim na mesta gdje je veća cirkulacija ljudi, kako bih zaštitila sebe, ali i druge. Kada sam na otvorenom prostoru, na primjer u šetnji, odmičem se od ljudi koji nisu stekli naviku držanja distance kroz proteklo vrijeme. Moram priznati da mi i inače distanca odgovara, to su mi neke osnove kulture, ne moramo se stalno naguravati. Turista se ne bojim, bojim se samo neodgovornih ljudi.

Udržanje mjera no s veseljem

Branko Nikčević

Za vrijeme korone pridržavali smo se svih propisanih mjera, bili smo kod kuće i izlazili rijetko, uglavnom po namirnice. Nosili smo zaštitne maske i rukavice te držali distancu. Nisam se bojao, ali slušao sam preporuke epidemiologa i stožera. Kod kuće je bilo puno posla, tako da nam nije bilo dosadno. Jedva smo dočekali popuštanje mjera i otvorili kafić koji držimo na tržnici. Malo je manje posla nego što je bilo prije korone, no nadamo se da će se i to uskoro normalizirati. Ljudi dolaze, kažu da smo im nedostajali, i mi i naša kava, i to nas veseli. Optimističan sam i mislim da će sve biti u redu te da ćemo se pomalo vratiti na staro. Nekih zaštitnih mjera se i dalje pridržavam te smatram da ćemo ih se svi još duže vrijeme držati, poput dezinfekcije ruku i prostora te držanja distance. Što se tiče ljeta i kupanja, ja sam Opatijac i poput većine Opatijaca se baš i ne kupam, tako da me to ne brine.

”

Milvija Sćepanović

Svi smo se prestrašili epidemije i ovog novog opasnog virusa. Bila sam kod kuće, nisam izlazila šest tjedana. Prema mojim godinama sam u ugroženoj skupini građana, pa sam se pričuvala. Sin, nevjesta i unuci su mi nosili sve što mi je trebalo, tako da nisam imala potrebe izlaziti. Ništa mi nije nedostajalo. Doma uvijek ima nekog posla, tako da mi nije bilo dosadno. Sada pomalo idem van, idem u trgovinu, ali najviše dva puta tjedno. Daleko je to od onog kako smo nekad živjeli. Ne izlazim puno, još uvijek se čuvam. Ne znamo što će biti najesen, nadamo se da neće biti tako strašno kao što je bilo proteka dva mjeseca. Mi smo još jako dobro prošli u odnosu na ostali dio svijeta. Ja stanujem izvan centra Opatije pa dolazim samo kada moram, puno rjeđe nego prije. Nije mi teško tako funkcionirati i nadam se da će situacija svakim danom biti sve bolja.

”

Nakon popuštanja mjera izolacije život je još uvijek daleko od normalnog. Preporučuje se držanje distance, nema rukovanja, uveden je niz novih mjera poput mjerenja temperature kod ulaska u neke objekte, dezinficiranje ruku na ulazima je postala normalna stvar, izbjegava se prenapučenost prostorija, zaštitne maske još uvijek su na nekim mjestima obavezne, broj ljudi u trgovinama i kafićima je ograničen, postavljene su plastične barijere između kupaca i prodavača, zahtijeva se poštivanje razmaka, mnogi još uvijek rade od kuće, a i nastava se odvija od doma. Kako izgleda život nakon korone te kako su se priviknuli na „novo normalno“ upitali smo neke od sugrađana.

Milan Mandić

Prošlih mjesec i pol svi smo se držali preporučenih mjera, više smo boravili kod kuće i družili se s obitelji. Imam troje djece i puno smo vremena provodili zajedno i zabavljali se, dani su jako brzo prolazili i nije nam bilo dosadno. Živim van Opatije, tako da smo često bili vani, u prirodi, naravno uz sve mjere zaštite. Što se tiče posla, imam agenciju za nekretnine te smo zatvorili urede i pomalo radili od kuće, budući da je tržište nekretnina mirovalo. S popuštanjem mjera krenuli smo s posлом, to je još uvijek više „uredski“, a manje terenski, no nadamo se da će ubrzo situacija krenuti nabolje. I dalje se pridržavamo svih mjera zaštite, a što se tiče držanja preporučene distance, u našem poslu to ni prije nije bio problem. S popuštanjem mjera počeli su se javljati i klijenti. Svi smo jedva dočekali da se situacija normalizira, da se otvore ugostiteljski objekti, frizeri i ostalo što nam je nedostajalo u karanteni.

Sanja Škorić

„Novo normalno“ nam je donijelo više druženja s prijateljima, koja su nam svima jako nedostajala, iako je to još uvijek na distanci. Tijekom cijelog tog vremena korona karantene, protekla dva mjeseca, Društvo „Naša djeca“ Opatija je intenzivno radilo sa svojim korisnicima, održavali smo online aktivnosti s djecom i s njihovim roditeljima. Mali vijećnici Dječjeg gradskog vijeća sudjelovali su u online raspravama s vršnjacima iz cijele Europe, snimali su video o svojim aktivnostima u karanteni te sastavili savjete za djecu o ponašanju u vrijeme pandemije. U DND-u se pripremamo za daljnje aktivnosti i prilagodavamo prostorije za rad s djecom u manjim grupama. Djeca su željna „stvarnog“ druženja, javljaju nam da jedva čekaju ponovno doći. Nadamo se i očekujemo daljnje popuštanje mjera kako bismo mogli organizirati naše tradicionalne ljetne aktivnosti za djecu i proslave dječjih rođendana.

Počast stradalima na Maloj Učki

Na Maloj Učki obilježena je 76. godišnjica stradala ovog mjeseta, u znak sjećanja na dan kada su fašisti 30. travnja 1944. godine spalili 22 kuće i 45 gospodarskih objekata, a svo stanovništvo, žene, djecu i starce odveli u logore. Nakon oslobođenja, neke od preživjelih obitelji su se vratile na svoje ognjište, a mnogi nikada više nisu vidjeli svoju rodnu grudu. Delegacija u sastavu zamjenik gradonačelnika Grada Opatije **Emil Priskić**, zamjenica načelnika općine Mošćenička Draga **Luciana Sterle**, predsjednik UABA-e Opatija **Bruno Starčić** i predstavnici Učkara **Dino Martinčić i Petar Radić**, odala je počast stradalima kod spomenika koji je postavljen prošle godine.

Stradanje Antonia Korića u Ičićima

Jedan od ratnih stradalnika u Ičićima bio je i **Anton Korić**, rođen 18. prosinca 1922. godine u Poljanama, a u Ičićima mu je postavljena spomen-ploča. Osnovnu školu završio je u Poljanama, nakon koje je u Rijeci, poput svoje starije braće, učio zanat za zidara, a s fašizmom se, kao i njegovi roditelji i braće i sestre susreo već u ranoj mladosti. Povodom komemoracije kod Spomen parka Jama Ičići, u znak sjećanja na poginulog barbu Antonu Koriću, njegov nećak **Čedomir Korić** prisjetio se tragične priče koju su mu ispričali stariji članovi obitelji.

- Talijanski fašisti su 1921. godine iz Rijeke došli u Poljane, slavili su i pucali naokolo, svud i svukud, pa i po ljudima. Naciljali su i Antonovog oca Josipa, mog nonota, no moja nona Marija, koja je bila trudna, skočila je pred fašistički nišan kako bi obranila muža. Pucali su u nju, metak joj je probio prsa, no srećom se oporavila, a krvavu košulju probušenu metkom sačuvala je i poslije rata. Kako su Anton i ostala djeca rasla, tako ih je nona Marija učila da ne poštaju fašiste i njihovu politiku. Tako je Anton od rane mladosti bio vatreni antifašist te od prvih dana Narodno-slobodilačke borbe u našem kraju surađivao s pokretom otpora i priključio se partizanima. Bio je omladinski rukovodilac u Opatiji

Spomenik Antunu Koriću

NIKOLATURINA

i na području Lovrana te član Kotarskog komiteta SKOJ-a za Lovran. Kada je u Brseču, u kući Premuževih držao omladinski sastanak, njemački fašisti su opkolili kuću i uhapsili ga. To je bilo 19. svibnja 1944. godine. Odveli su ga u Lovran gdje su ga strašno mučili, izbili mu sve zube i kako ga izmravčarili, no on je pružio herojski otpor, šutio i nikog nije odao. Kako bi Nijemci prestrašili ljudi iz Opatije, Lovrana i okolnih mjesta, dovukli su ga 28. svibnja u Ičići i objesili na telegrafski stup. Zavezali su maramu preko usta jer je kada su stavljali uže oko vrata želio nešto reći. Antonovu majku, moju nonu Mariju, doveli su u Ičići da gleda kako joj vješaju sina. Tri dana i tri noći visio je na stupu i tek tada su ga predali obitelji koja ga je pokopala na groblju u Poljanama, ispričao je Čedomir Korić mlaji te istaknuo i Antonove braću i sestre te još neke članove obitelji koji su se istaknuli kao antifašisti - brat **Josip Korić – Pepić Kubić**, anti-fašistički borac, zatvoren u više talijanskih zatvora i sekretar Komunističke partije za Poljane, sestra **Marija udana Dobrec** koja je pomagala narodnooslobodilačkom otporu, sestra **Slava udana Zancotti** koju su zarobili Nijemci i poslali u logor na Rabu gdje je bila do oslobođenja, brat **Darko – Mitre** koji se borio u Prvoj prekomorskoj brigadi do kraja rata, sestra **Ivka udana Ujčić** koja je bila u partizanima, brat **Janko**, koji je najprije služio talijansku vojsku, a kasnije prešao u partizane, sestra **Nada udana Andretić** koju su Nijemci deportirali u logor, ali je pobegla i vratila se kući.

75 godina stradanja u jami Ičići

Povodom 75. godišnjice stradanja u jami Ičići, zamjenik gradonačelnika **Emil Priskić** i izaslanstvo UABA-e grada Opatije na čelu s predsjednikom **Brunom Starčićem**, 24. travnja zapalilo je svjeće u Spomen parku Jama u znak sjećanja na najveći zločin Drugog svjetskog rata na Liburniji. Prisjećanje o stradanju u jami Ičići ispričao je počasni predsjednik UABA-e **Oleg Mandić**:

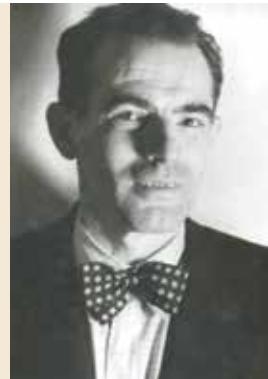
„Stradalo je 37 nedužnih civila koji su mučki ubijeni u Ičićima i potom bačeni u krašku jamu. Te noći, 24. travnja 1945. godine, kada su se jedinice 4. armije prebacivale iz Belog s otoka Cresa na kopno kako bi krenule u završno oslobođenje naših krajeva i cijele zemlje, u riječkom zatvoru „Via Roma“ bilo je živo: osjećalo se da se bliži dolazak dugo iščekivane slobode. Žamor nabijen nadanjima naglo je prekinut tutnjem njemačke čizme i iznenadnim upadom njemačkog glasnika. Izvikano je 37 imena i 37 uznika izdvojeno je i odvedeno u nepoznato. Nisu znali kuda ih vode, ali sigurno su prepo-

antifašiste

7. godišnjica oslobođenja Opatije od fašizma i okupatora u Drugom svjetskom ratu obilježena je 28. travnja polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća na spomen obilježjima. Gradonačelnik **Ivo Dujmić** i predsjednik UABA-e **Bruno Starčić** posjetili su spomenike poginulim borcima i braniteljima.

- Prisjećamo se velike žrtve naših ljudi tijekom Drugog svjetskog rata, kao i žrtve hrvatskih branitelja u Domovinskom ratu. Svima smo njima beskrajno zahvalni i sjećanje na njih živi iako ove godine, nažalost, obiljetnicu nismo mogli obilježiti u većem krugu ljudi, istaknuo je gradonačelnik Dujmić.

75. obljetnica oslobođenja Opatije

Jedan od stradalih u jami bio je i Feliks Peršić

znali zavojite ceste koje su vodile prema kući, njihovom rodnom kraju. Možda se pojavio i tračak nade... Dovezli su ih u Ičiće. Tada su u Ičićima bile smještene njemačka pomorska komanda i Ortskommandatur (Komanda mjesta). Stanovnike Ičića taj su dan ujutro uznenimire dvije eksplozije, jedna nešto prije pet, druga nešto poslije šest sati. Nakon svake se pojavio dim na mjestu gdje se nalazi kraška jama. Nitko nije znao što se dogodilo, jer je do šest sati bio „policijski sat“ (zabrana kretanja). U neposrednoj blizini jame tada nije bilo kuća, izuzev jedne nasuprot same jame: restauracija Jurović Punta Kолова. Njezinom je vlasniku bilo naređeno da zatvori sve prozore i da nitko ne izlazi iz kuće. Njih 37 izbacili su iz kamiona, mlade, stare, bolesne, muškarce, žene. Počeli su ih tući, gazući, vrijeđati, omalovažavati i divljački ih tjerati u mračni uski tunel. Čuo se vrisak od boli, tekla je i krv. Noć je prikrivala zločince koji su iskaljivali svoj bijes na nedužnim ljudima zbog svoje nemoći i izgubljenog rata. Među žrtvama je bilo i ranjenih, ali još živih. U jamu se ulazilo kroz uski tunel, a nakon 20 metara dolazilo se do bezdana dubokog oko 30 metara. Žrtve bi došavši do kraja tunela padaće u neograđeni otvor bezdana, bilo nemoćne zbog već zadobivenih rana, bilo potisnute nadolazećima koje su

krvnici naguravali. Kada su ih sve pobacali unutra, da prikriju svoja zlodjela, ubacili su i bombe. Tako su se osigurali da su svi pobijeni. Nastao je muk i grobna tišina. Ti jadni, nedužni ljudi u zadnjim trenucima svoga života vidjeli su slike svojih najmilijih s kojima su se oprštali i s tugom i suza ma otišli su u vječni počinak. Svi njihovi snovi o životu, slobodi, ljubavi, djeci, sreći u jednom trenutku su nestali. Svi su oni bili stanovnici šireg liburnijsko-primorskog kraja. Civili, većinom rodoljubi i antifašisti.

Nakon četiri dana, 28. travnja 1945. Opatija je oslobođena. Došla

je toliko željena sloboda, ali za ljudе koji su ubijeni u Ičićima 4 dana prekasno. O događaju se doznaо tek nekoliko dana poslije oslobođenja, početkom svibnja 1945. godine. Naime, u predjelu oko jame, ubrzo nakon tragičnog događaja, počeo se osjećati neugodan zadah raspadajućih tijela, o čemu su obavještene lokalne vlasti. Istraživanjem je ustanovljeno da zadah dolazi s morske strane, ispod obalnog puta, gdje se nalazi podzemni izlaz iz jame na more. Pozvani su vatrogasci koji su s morske strane ušli u jamu, tamo otkrili leševe ubijenih i započeli s njihovim višednevnim izvlačenjem i identificiranjem. Nijemci očito nisu znali da jama ima izlaz na more. Iznenadenju, nevjericu i tuzi vatrogasaca nije bilo kraja kada su vidjeli na što su naišli. Od svih žrtava, samo njih 19 se uspjelo identificirati - Dubrović Mirko, Gržinić Janko, Kalčić Ferdinand, Kovačić Božo, Kinkela Tomo, Kovačić Ivan Božidar, Maganja Ivan Šimun, Matković Cvetan, Matković Ivan, Osojanak Vinko, Peršić Feliks, Počkaj Franjo, Rakić Smiljana, Rukavina Ante, Rundić Bartola Stanko, Šandaj Emil, Šesić Milan, Šimac Mihe Stjepan i Spirin Vasilije.

Žrtve, ukupno 37 osoba, bili su partizanski borci i rukovodnici, članovi narodnooslobodilačkih odbora, kuriri, partijski i skojevski aktivisti,

simpatizeri i aktivni pomagači Narodnooslobodilačkog pokreta. Bili su rodom s područja Hrvatskog primorja – od Karlobaga do Mošćeničke Drage – a neki i iz inozemstva. Oni su u različito vrijeme, na raznim mjestima i pod različitim okolnostima, zbog svog antifašizma i rodoljublja pali u ruke okupatora, koji ih je nakon zatočenja u riječkom zatvoru okrutno likvidirao i bacio u jamu. Nakon vađenja posmrtnih ostataka iz jame i identifikacije žrtava, koje je trajalo pet dana, svi su bili sahranjeni na groblju u Voloskom, a nakon par dana ekshumirani su i potom sahranjeni u mjestima prebivališta. U prvom naručtu je bilo identificirano samo 12 žrtava, a naknadno još sedam; njihova su imena danas upisana na spomeniku.

Kako bi njihova žrtva ostala u spomen budućim pokoljenjima, sredinom pedesetih godina prošlog stoljeća, Opatija je podignula spomenik, a Spomen park „Jama Ičići“ uređen je 2013. godine na inicijativu UABA-a i uz pomoć Grada Opatije, koji ga i održava. Danas kada prolazite svakodnevno pored ovog spomenika, koji je podignut nevinim žrtvama fašističkog terora zastanite, prisjetite se velikih žrtava koje su naši pranonići, noniči, pranone i nonice podnijeli da bi mi danas mogli uživati u svoj ljepoti života i slobode.“

Unovije doba, kada prosječna ljudska dob kontinuirano raste, domovi za starije i nemoćne osobe nasušna su potreba. Danas, kada smo se svi zajedno našli u krajnje nepredvidivom kovitlacu pandemije, njihovi su štićenici, kao posebno ugroženi dio populacije, pod posebnom lupom; s njima, naravno i njihova obitavališta o kojima upravo pričamo. Koncentriramo li se na Liburniju, uz nekoliko manjih privatnih domova, najveća ustanova koja skrbi o našim starijima je Dom za starije osobe "Volosko" Opatija. U razgovoru s ravnateljem, diplomiranim socijalnim radnikom **Marijanom Haupertom**, prvo smo se htjeli osvrnuti na zaista posebno stanje pandemije u kojemu smo se svi preko noći našli te njezinom utjecaju na svakodnevnu poslovnu rutinu.

Prateći vijesti vezane uz pojavu koronavirusa i temeljem preporučenih mjera Stožera civilne zaštite, Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, Nastavnog zavoda za javno zdravstvo "Dr. Andrija Stampar" i nadležnog Ministarstva, počeli smo provoditi sve potrebne aktivnosti radi sprječavanja i suzbijanja epidemije. Pooštravanjem mjera, potpuno smo obustavili izlazak i ulaz u Dom strankama, posjetama i nezaposlenima, obavili razgovore sa stanarima u sva tri naša objekta, otkazali sva kulturna i zabavna događanja, interna druženja, reducirali bliske fizičke kontakte te osigurali maksimalnu higijenu prostora. Kontakti sa rodbinom počeli su se obavljati telefonskim i elektroničkim putem.

Marijan Haupert objašnjava kako je Odlukom o organizaciji rada, rasporedu rada i radnog vremena za vrijeme trajanja COVID-19 krize, rasporedio osoblje u dvije skupine koje, neovisno jedna o drugoj, osiguravaju kontinuirano obavljanje poslova u Domu. Zaključujući ovu temu, ističe kako su, unatoč izvanrednoj situaciji, izolaciji i nedostatku kontakata stanara sa svojom obitelji, u Domu svi zadovoljni i sretni jer su ostali zdravi, s nadom da će se sve prebroditi bez posljedica i vratiti se u normalu. A što je normala?

Dom za starije osobe "Volosko" je ustanova čija je djelatnost pružanje socijalnih usluga funkcionalno ovisnim starijim osobama kojima je zbog trajnih promjena u zdravstvenom stanju prijeko potrebna stalna pomoć i njega druge osobe. Dom u okviru stalnog smještaja pruža sljedeće aktivnosti: brigu o zdravlju, njegu, fizikalnu terapiju, socijalni rad, te aktivno provođenje vremena i radne terapije. Pored ove djelatnosti, Dom u okviru usluge pomoći u kući ima i organiziranu dostavu prehrane.

Osobama starije životne dobi, pojašnjava ravnatelj, uz zdravstvenu je njegu, upravo kvalitetna prehrana jedna od najvažnijih životnih potreba. Zato se u kuhinji u cijelosti vodi brigu o kvalitet-

Ravnatelj Marijan Haupert na "svom" teritoriju

Koroni "zabranili ulaz" u Dom Volosko

[Piše i snimio ALEKSANDAR VODOPIJA]

noj, raznovrsnoj i primjerenoj prehrani stanara. U ustanovi se pripremaju tri jelovnika (standardni, dijetalni i dijabetički). Uz to što im hrana odgovara svojom kvalitetom i raznovrsnošću, vodi se briga da bude i prigodna. Osim toga, uz redovitu skrb smještenim osobama, Dom osigurava i topli obrok-ručak za prosječno 60 vanjskih korisnika, kojima se obroci voze na područja grada Opatije i općina Matulji i Lovran.

Ručak (od juhe do deserta) koji dovozimo u domove spada u red naših vrlo popularnih vanjskih usluga. Kako

zbog pristupačne cijene, tako i zbog beskompromisne kvalitete. Strogo se držimo pravila HACCP sustava što je, uz dodatno pridržavanje svih propisanih higijenskih mjera, garancija ispravnosti i kvalitete hrane koju razvozimo. Potražnja je, nažalost, katkad veća od naših tehničkih mogućnosti izvedbe pravovremene dostave. Stoga smo ponekad prisiljeni odbiti neki zahtjev za dostavom hrane, pogotovo ako se radi o udaljenijim adresama. Dolazak na te lokacije značajno produžava vrijeme dostave, čime stvari vrlo lako izmaknu kontroli.

Za takve terene, objašnjava ravnatelj Haupert, jednostavno nema dovoljno osoblja. Na žalost, nemoguće je priuštiti si luksuz da se zbog dostave jednog obroka izgubi i po 40 minuta za vožnju u oba smjera. Posljedica toga bilo bi značajno kašnjenje opskrba većine ostalih klijenata koji žele dobiti ručak točno između 11.30 i 14.00 sati, što dodatno veže ruke. Za tako nešto trebalo bi naći neko drugo rješenje. Naravno da se, u posebno teškim slučajevima, ipak nastoji izaći ususret korisnicima. Sve to potcrtava dva najveća problema ovoga Doma – broj radnika koji bi mogao biti i veći, te nedostatak lifta!

Imamo 53 zaposlene osobe; najviše medicinskih sestara i njegovateljica, ali tu su i socijalni radnici, kuvari, domaćice, pomoćno osoblje u kuhinji, ... Usto, specifični smo i po tome da smo vjerojatno jedini dom u Hrvatskoj koji nema niti dizalo niti pravi prilaz! Naime, s glavnom smo cestom spojeni samo stepenicama po kojima se korisnike mora nositi do vozila koja im, npr., trebaju radi transporta u bolnicu, pa tako i natrag. U okviru rješavanja ovog velikog problema napravili smo projekt realizacije tzv. Senior parka koji uključuje i izgradnju adekvatnog lifta. Već smo završili prvu fazu provedbe ovoga iznimno značajnog projekta – spajanje naša dva bliska objekta nadstrešnicom, izgradnju šetnice i teretnoga lifta koji služi, primjerice, za transport hrane!

Druga faza je upravo u toku. Papirologija je uspješno održana. Radi se o izgradnji pravoga lifta, zajedno sa šetnicama odnosno putovima koji će omogućiti da se izbjegnu stepenice prilikom transporta stanara. Realizaciju je usporila pandemija, a stvar dodatno komplikira činjenica da tijekom ljetnih mjeseci Opatija ima zabranu radova, no, naglašava ravnatelj, u tijeku su postupci, u dogоворu s nadležnim tijelima i Gradom, za otklanjanje svih prepreka kako bi se što brže pristupilo realizaciji ovog vitalnog projekta za Dom.

Inače, potreba za smještajem u našu ustanovu jako je velika. Trentno na listi čekanja za Dom Volosko ima oko 450 potencijalnih stanara, od kojih su mnogi još samostalni, ali su predali papire kako bi se pripremili na ono što će im jednoga dana vjerojatno ipak zatrebatи. Oni u pravilu daju zahtjev "za svaki slučaj", a kada dođu na red, njihovo prihvatanje

Ivan Vidović, stanar Doma
– održavanje i dezinfekcija kuhinjskog pribora

Sobe su uredne, funkcionalne
i individualizirane

Zajedničke prostorije Doma Volosko
odaju čistoćom i toplinom

ulaska u Dom najčešće ovisi o njihovom trenutnom zdravstvenom stanju. Dokle god se osjećaju dovoljno samostalno, nastoje izbjegći "udomljavanje".

Kada ljudi počnu razmišljati o zbijanju u Dom, interesiraju se telefonski ili dođu osobno, te dobiju popis potrebnih dokumenata. Kada ih priupe i dostave, arhiviraju se i evidentiraju na listi čekanja. Kako se oslobođi neko mjesto, zove se sljedećeg kandidata, ali ne nužno onog prvog na listi. Sve ovi, objašnjava ravnatelj, o zdravstvenom stanju potencijalnoga stanara te mjestu

koje se oslobođilo. Nerijetko ljudi dođu na red, ali im je to prerano, pa idu "u drugi krug", a katkad apliciraju i na više mjesta.

Najviše stanara sami snose troškove smještaja; eventualno uz pomoć obveznika uzdržavanja. Broj onih koji ostvaruju pravo na smještaj i podmirenje troškova u cijelosti ili samo razlike smještaja temeljem rješenja Centra za socijalnu skrb je sveukupno 29. Inače, prosječna cijena mjesecnog boravka u Domu je 3.200-3.300 kuna, ovisno o stupnju njege koji stanar zahtjeva, te koliko je kreveta u sobi u koju je smješten. Naše su sobe uglavnom jednokrevetne i dvokrevetne, eventualno trokrevetne.

Kako je već bilo spomenuto, rezimira ravnatelj, "Volosko" je paviljonski tip doma, a sastoje se od tri objekta od kojih je svaki svojevrsna mala kućanska zajednica za sebe. Ustanova ima rješenje (licenciju) o ispunjavanju minimalnih uvjeta za pružanje socijalnih usluga za 130 stanara. Zdravstvene im se usluge pružaju kroz 24 sata. Primarnu zdravstvenu zaštitu pruža Dom zdravlja Opatija – ambulanta Volosko sa izabranim liječnikom. Po red usluga opće medicine, stanari imaju izabranog stomatologa i okulista. Dom osigurava specijalista psihijatra koji jednom mjesечно obilazi stanare, a po potrebi i češće. Na sve specijalističke preglede potrebne pojedinim stanarima osigurava se prijevoz uz stručnu pratnju. Fizioterapeuti uz redovite poslove vode razgovore sa stanarima, uvađaju ih u aktivnosti primjerene njihovom zdravstvenom stanju i njihovom interesu, a posebni naglasak Dom stavlja na radno-okupacione i sportsko rekreativne aktivnosti u skladu sa psihofizičkim mogućnostima stanara. Dom sudjeluje u zasebnim programima za osobe starije dobi bilo kroz redovito tjelesno vježbanje ili sportsko-rekreativne i zabavne aktivnosti.

- Ponosan sam da Dom ima potvrdu kojom je dobio status Doma kvalitete E-Qalin. Sustav E-Qalin osigurava upravljanje kvalitetom koja je usmjeren na potrebe i zadovoljstvo stanara, njihove rodbine i zaposlenika ustanove. Većina smještenih osoba nalazi se u starosnoj grupi između 85 i 90 godina. Općenito je uočljiv trend starenja cijelokupne populacije pa se to odražava i na životnu dob naših stanara. Prosječno vrijeme čekanja i nije tako dug: 2-3 godine, premda se katkad stvari po potrebi mogu i moraju ubrzati. U strateškim smjernicama razvoja Primorsko-goranske županije istaknuti su ciljevi i prioriteti djelovanja na podizanju kvalitete smještaja starijih osoba. Jedan od strateških ciljeva Doma u ovoj godini je završetak II. faze projekta uređenja već spomenutog Senior parka u domskom kompleksu. Senior park, kao jedan od prioriteta, naveden je u socijalnom planu PGŽ-a za razdoblje 2017.-2020.g. baš iz razloga što bi se njegovom realizacijom u znatnijoj mjeri dodatno podigla kvaliteta života stanara te unaprijedili radni uvjeti zaposlenih u Domu. Iznimno se veselimo njegovoj realizaciji!

Djelatnici i volonteri opatijskog Crvenog križa

Diljem svijeta 8. svibnja obilježava se Svjetski dan Crvenoga križa i Crvenog polumjesta, a tim danom u Hrvatskoj započinje i Tjedan Crvenoga križa. Iako ove godine zbog epidemije koronavirusa nije bilo tradicionalnih programa obilježavanja na otvorenom, Crveni križ je na ovaj važan datum odlučio izraziti duboku zahvalnost volonterima koji već više od dva mjeseca neumorno pružaju podršku svim ljudima u potrebi.

- Od 1948. godine se 8. svibnja, na inicijativu Međunarodne federacije Crvenog križa i Crvenog polumjesta, rođendan idejnog utežitelja ove organizacije, Jeana-Henrija Dunanta, obilježava kao Svjetski dan Crvenog križa. Organizacija djeluje u cijelom svijetu u katastrofama i u izvanrednim situacijama te u mirnodopsko vrijeme, slijedeći svoja temeljna načela - humanost, nepristranost, neutralnost, neovisnost, dobrovoljnost, jedinstvo i univerzalnost. U sustavu Hrvatskog Crvenog križa djeluje 131 društvo Crvenoga križa. Svaka lokalna zajednica ima svoje dodatne programe prema interesima te zajednice. Ove godine obilježavanje Svjetskog dana Crvenog križa i Tjedna Crvenog križa odvija se pod specifičnim okolnostima, tj. s redukcijom aktivnosti koje smo imali prethodnih godina u smislu druženja i okupljanja. Gradsko društvo Crvenog križa Opatija imalo je predviđen program za članove, volontere i građane sve dobi, no one se zbog propisanih mjera opreza ne mogu provoditi. U kontekstu događaja kojima svjedočimo posljednjih mjesec i pol dana, ovogodišnje obilježavanje posvećeno je onima bez kojih Crveni križ ne može i koji su se u ovoj izvanrednoj situaciji pokazali, a to su naši volonteri. Moram napomenuti da je Crveni križ pripremljen za krizne situacije,

Volonteri mijenjaju svijet nabolje

[Piše KRISTINA TUBIĆ ■ Snimio DAVID KURTI]

Volonteri nesebično pružaju podršku i pomažu

on čini operativnu snagu civilne zaštite, no sve vježbe u prošlosti uglavnom su vezane uz potres, poplave, psihosocijalnu pomoć i slično. Danas imamo pandemiju koja je jedna posebna ugroza, neprijatelj je nevidljiv, a opasnost i rizik postoje čim se izade iz kuće. U takvim uvjetima svjedočimo velikom broju volontera koji su se javili da pomognu. Sveukupno je bilo 38 volontera koji su odradili 706 sati volontiranja, istaknula je ravnateljica Gradskega društva Crvenog križa Đana Pahor.

Volonteri već tjednima nesebično pomažu onima

kojima je pomoć zaista i potrebna, redovito obilaze stare i nemoćne, osobe u samoizolaciji koje nemaju nikoga drugoga da im pomogne.

- S ciljem prevencije koronavirusa u ovim okolnostima u provedbi naših aktivnosti uz 4 djelatnice i 9 gerontodomaćica koje inače provode programe „Pomoć u kući“ i „Zaželi“, u rad se uključilo i 38 volontera, koji aktivno djeluju od prvog dana i imaju preko 700 volonterskih sati. Obavili smo 522 posjeta korisnicima i potrebitima, što iz našeg redovnog programa,

kao i onih koji su se javili zbog mjera koronavirusa. Gerontodomaćice obilaze svojih 65 korisnika, a javio nam se 51 korisnik van programa „Pomoć u kući“ i „Zaželi“. Iako su mjere popustile, neke od njih i dalje obilazimo te bi bilo dobro da oni i dalje ostanu u programu. Ova situacija je pokazala da osim osoba koje redovito obilazimo u sklopu navedenih programa, postoji još pedesetak osoba kojima je pomoć potrebna, koji su stari i nemoćni i nemaju nikog da im pomogne. Nadamo se da bi mogli nastaviti i njima pomagati, sve ovisi o finansijama, kazala je voditeljica programa za mlade i koordinatorica volontera Vanja Moćan, a ravnateljica je zahvalila donatorima kojih se puno javilo i zahvaljujući čijim donacijama su mogli korisnicima socijalne samoposluge dati obilnije pakete pomoći, koje su im dostavili volonteri na kućni prag, uz poštivanje propisanih zaštitnih mjera.

- Puno su nam pomogli naši volonteri, koji su se izložili rizicima na terenu, te im poručujemo: „Volonteri, hvala! Vi mijenjate svijet nabolje!“, istaknule su Pahor i Moćan.

Dječji vrtići i škole ponovno su otvorili svoja vrata. Hrvatski zavod za javno zdravstvo objavio je upute te roditeljima savjetovano da svi koji mogu ostave djecu kod kuće, kako one predškolske dobi, tako i učenike razredne nastave, budući da će se nastava na daljinu i dalje održavati. Roditelje koji su doveli djecu u vrtić i školu dočekala su ponešto drugačija pravila. Provjerili smo koliko je mališana stiglo u opatijski vrtić i školu te kojih se mjera moraju pridržavati.

- Dječji vrtić Opatija počeo je s radom 11. svibnja i trenutno je prisutno 27 djece. U Opatiji su formirane 4 grupe sa 16 djece, a u Lovranu 3 grupe s 11 djece. Riječ je o djeci za koju roditelji nemaju drugog oblika skrbi za vrijeme njihova rada, prema preporukama i uputstvima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo i resornog ministarstva. Trenutno ponovno provodimo anketiranje roditelja kako bismo prikupili podatke o broju djece koja će od 25. svibnja krenuti u vrtić ili će nastaviti s pohađanjem vrtića. U Dječji vrtić Opatija upisano je 477 djece, od toga devedesetak predškolaraca, objasnila je ravnateljica DV Opatija Sabrina Jelić.

Istaknula je i kako su vrata vrtića zaključana, zabranjeni su svi posjeti vrtiću, a roditelji dovode djecu do ulaza u dogovoren vrijeme, gdje ih dočekuje i prima odgajateljica. Mališanima se beskontaktnim toplojerom mjeri temperatura te dezinficiraju ruke i noge na ulazu, a temperaturu svakodnevno mjere i odgajatelji.

- Što se tiče higijene, mi smo i prije donošenja mjera imali visoke standarde. Roditelji se drže uputa i nemamo problema s provođenjem mjera. Sobe u kojima borave djeca uredili smo prema uputama, maknuli sve igračke i pribor koji je kritičan, a sve se dnevno dezinficira. Mališani puno borave vani, imamo pet dvorišta. U svakoj grupi je u prosjeku 4 do 5 djece, kazala je Jelić.

Za djecu koja su ostala kod kuće „Vrtić na daljinu“ ide dalje, a u rad su uključeni svi odgajatelji. Kada je sredinom ožujka Dječji vrtić Opatija, kao i svi vrtići u zemlji prestao s radom, grupa odgajatelja odlučila je održati kontakt s roditeljima i djecom te roditeljima pružiti podršku.

Vrtići i škole otvorili djeci vrata

NIKOLA TURINA

Ravnateljica Dječjeg vrtića Opatija Sabrina Jelić

[Piše KRISTINA TUBIĆ]

Dječji radovi nastali u Vrtiću na daljinu

- Rodila se ideja o pokretanju „Vrtića na daljinu“ na našoj web stranici, koja se pokazala dobrom platformom za objavljanje ideja i inspiracija za različite aktivnosti roditelja i djece. Roditeljima smo pripremali i stručne tekstove te nudili poveznice na razne korisne sadržaje. Pozvali smo ih da nam šalju dječje radove i fotografije dječjih aktivnosti, kako bismo i dalje imali osjećaj zajedništva i povezanosti i mnogi su se odazvali našoj inicijativi. Putem „Vrtića na daljinu“ virtualno smo obilježili Svjetski dan sindroma Down, Svjetski dan svjesnosti o autizmu, priključili se inicijativi Dugom protiv korone. Zajednički smo obilježili Uskrs, Dan hrvatske knjige i Svjetski dan knjige i Noć knjige pri čemu su roditelji i odgajatelji kroz igru Nastavi priču, zajednički napisali priču za laku noć. Posebno nas veseli da smo zajedno uspjeli obilježiti i ovogodišnji Festival znanosti unatoč tome što je odgođen za jesen. Djeca su se uz pomoć svojih roditelja nastavila baviti aktivnostima i kod kuće te nam o tome slala fotografije, istaknula je Gorana Miščenić, stručna suradnica psihologinja u DV Opatija koja je pokrenula inicijativu za „Vrtić na daljinu“ na mrežnim stranicama vrtića, uz pomoć Nadie Novak Ramić, edukacijske rehabilitatorice i odgojiteljice Josipe Ljubanović. Uz aktivnosti na web stranici okrenuta je i Facebook grupa za lakšu komunikaciju s roditeljima.

Zanimalo nas je i koliko učenika polazi nastavu u Osnovnoj školi „Rikard Katalinić Jeretov“ Opatija.

Roditelji školaraca razredne nastave s područja Grada Opatije većinom su odlučili ostaviti djecu kod kuće, na online nastavi. Prema informacijama iz opatijske osnovne škole, u klupama je 18 učenika, a za ostale učenike organizirana je nastava na daljinu. U matičnoj školi u zgradi Volosko nastava je

U školskim klupama je 18 učenika

organizirana u dva odjela, u Područnoj školi u Ičićima formiran je jedan odjel, kao i u Područnoj školi Veprinac. Neki od mališana u matičnoj zgradili koriste i usluge Producenog boravka. Kod dolaska učenika u školu djelatnicima i učenicima mjeri se tjelesna temperatura beskontaktnim toplojerom.

ODLAGANJE KUĆNOG OTPADA PUTEM RECIKLAŽNOG DVORIŠTA

S obzirom na cjelokupnu epidemiološku situaciju vezanu za COVID-19, Reciklažno dvorište za odvojeno odlaganje otpada bilo je privremeno zatvoreno za korisnike te je 27. travnja 2020. godine ponovno otvoreno.

Korisnicima sa opatijskog područja na usluzi je Reciklažno dvorište Matulji, na adresi Jurdani 50b, u Jurdanima, a broj telefona je 051/689 725 (radno vrijeme radnim danom od 09.00-16.00 sati, subotom 10.00-15.00 sati uz pauzu u trajanju od 13.00-13.30 sati)

OBVEZE KORISNIKA

Korisnici reciklažnog dvorišta su se prije dolaska na reciklažno dvorište dužni informirati o načinu i mogućnosti dopreme i odlaganja otpada na RD.

S obzirom na novonastale okolnosti, korisnici se mole da prilikom predavanja otpada koriste osobna zaštitna sredstva te da drže rastojanje od minimalno 2m medjusobno. Ulasci na reciklažna dvorišta su jedan po jedan.

Otpad koji imaju dužni su već prije dolaska razvrstati po vrstama te sa sobom ponijeti i potrebne dokumente: osobnu iskaznicu i plaćeni račun od zadnjeg mjeseca.

Dolaskom na RD potrebno se sa dokumentacijom prijaviti dežurnom djelatniku te nakon upisa odložiti otpad u raspoložive spremnike uz njegove naputke.

Na reciklažno dvorište svaki korisnik sa područja Grada Opatije može besplatno dovesti osobnim automobilom ili autoprikolicom u tijeku **jedne kalendarske godine:**

- **do 4 automobilske gume**
- **do ukupno 200 kg građevinskog otpada- od manjih popravaka koje vrši sam vlasnik!**
- **do količine od najviše 3 m³ (izvagana količina od 150kg) glomaznog otpada (ako nije preuzeta ista količina na potrošnom mjestu!)**
- **do količine od najviše 1,5 m³ biorazgradivog otpada - dva puta godišnje, jednom na proljeće i jednom na jesen (može i zapakirano u vreće od 100l – najviše 15 vreća)**
- **najviše 5 litara otpadnih motornih ulja**
- **najviše 5 litara jestivih otpadnih ulja**

OTPAD KOJI SE MOŽE ODLOŽITI VIŠEKRATNO u količinama primjerenum za domaćinstva

Toneri, lijekovi, baterije, ambalaža – kartonska, papirnata, plastična, metalna, staklena, papir i karton, staklo, ambalaža od sprejava, odjeća, tekstil, otapala, kiseline, lužine, deterdženti, pesticidi, ulja jestivo, žarulje, električna i elektronska oprema, kućanski uređaji, kabeli, boje, tiskarske boje, ljeplila i smole

GRAĐEVINSKI OTPAD do 200 kg

- od manjih popravaka koje vrši sam vlasnik!
Pod građevinskim otpadom podrazumijevamo: beton, opeka, crijev, pločice, keramika, kabelski vodići, izolacijski materijali, građevinski materijali na bazi gipsa

Potiču građane na društveni angažman

[Piše KRISTINA TUBIĆ]

Predsjednik Kvarnerske inicijative Ante Štampalija

DAVID KURTI

Popravak i uređenje kamene ograde kod umjetničkog paviljona Juraj Šporer, popravak ograde i rukohvata na dnu stubišta na Dražici te postavljanje poučne ploče o perilu u suradnji s MO Centar I, podrška „Kukalima“ u organizaciji domjenka prigodom novogodišnjeg kupanja i maškarane Kukalke, podrška proslavi 25 godišnjice karnevalske grupe „Opatijske 90-60-90“, davanje mališana za svetog Nikolu, blagdanski ručak za potrebite u Crvenom križu, uklanjanje kamenih „gljiva“ u Ulici Drage Gervaisa te postavljanje stupića radi lakšeg korištenja nogostupa tek su neke od akcija koje su u posljednje vrijeme pokrenuli i organizirali članovi udruge Kvarnerska inicijativa. Ističu da je planovala još mnogo, a s budućim projektima i djelovanjem upoznao nas je predsjednik udruge Ante Štampalija.

- Udrugu Kvarnerska inicijativa osnovala je 2011. godine skupina građana koja je spoznala da u javnom životu našega grada građanstvo ne sudjeluje dovoljno aktivno, poglavito u donošenju odluka od vitalnog interesa, te je nužno poticati građane na veći angažman. Trenutno udruga broji više od 1.700 članova - simpatizera koji redovito putem društvenih mreža sudjeluju u raspravama i međusobno komuniciraju, a sedamdesetak njih izrazilo je želju za aktivnijim sudjelovanjem i utjecajem na donošenje odluka u našem gradu, rekao je Ante Štampalija. Znanja o aktivnom građanstvu stjecao je kroz brojne edukacije i radionice koje su mu, kako ističe, otvorile nove vidike na društvena stanja i zbivanja na koja ne može djelovati kao pojedinac, već udružen u gra-

đansku inicijativu. Kao i kolege iz udruge, željan je pozitivnih promjena, pa planiraju formirati nezavisnu listu za predstojeće lokalne izbore.

- Ne želim svoje građansko pravo svesti samo na biračko pravo, pravo glasa, jer sadržaj moga građanskog prava jest pravo i dužnost sudjelovanja u životu društvene zajednice. Cilj nam je raditi na boljoj kvaliteti i ljepoti života pod Učkom. Želimo ostvariti promjene za brži i bolji napredak našega grada, a za ostvarenje tog cilja nije dovoljan pojedinac, kakve god dobre kvalitete imao, već je potreban tim visoke stručnosti i prednosti zadacima za dobrobit svih građana. Zbog tih razloga planiramo formirati nezavisnu listu za predstojeće lokalne izbore i predstaviti naš program. Nemojmo namjeru postati politička stranka jer se one, kao i njezini akteri, u većini slučajeva s pravom spominju u negativnom kontekstu. Naš je cilj da budemo fokusirani na bolja rješenja i rezultate, istaknuo je Štampalija.

Dodao je kako će udruga sukladno svojim planovima i ciljevima biti najaktivnija u promicanju svog temeljnog zadatka iz kojeg proizlaze posljedično sve druge aktivnosti, a to je razvijanje građanske svijesti i poticanje što većeg broja građana na angažman u društvenom životu. Osvješten građanin svojim odgovornim sudjelovanjem u zbivanjima i projektima bitnim za društveni prosperitet pridonose stvaranju civilnog društva, koji promiče građanske vrijednosti i jednakost u društvu, uvažava različitosti, cijeni znanje i obrazovanje i pruža jednakе šanse svim svojim građanima. Tako će udruga putem aktivnih članova i sugrađana koji najbolje poznaju društvene prilike i potrebe u svom životnom prostoru, zahtijevati i podržavati dinamičnu i transparentnu provedbu donesenih dobrih odluka i projekata, ali istovremeno i sprječavati parcijalne interese na štetu javnog dobra te pri tome dosljedno tragati za boljim i suvremenijim rješenjima za napredak svoga grada.

Od planova daljnog djelovanja udruge Štampalija je istaknuo inicijativu povratka Gorova građanima barem u jednom manjem dijelu u vidu multifunkcionalnog igrališta 4 u 1, zatim fitness story - vježbališta u parkovima i staze za trčanje na Šetalištu Carmen Sylve objedinjeno kao zajednički projekt dodatne ponude aktivnom turizmu, kao i povratak kluba u parku Angiolina.

- Pripremili smo i ciklus predavanja u Vili Antonio koja su prisilno odgođena zbog situacije s koronavirusom, no održat će se nakon ljeta, a teme će biti vrlo interesantne građanima – zelene površine u našem gradu, energetska neovisnost, bolje gospodarenje otpadom, urbanističko uređenje, promet i parkirališta i slično. Aktivno pratimo finansijska i gospodarska kretanja i upozoravamo građane na načine korištenja novca iz proračuna, ispitujemo mogućnosti javno privatnog partnerstva i Esco modele financiranja projekata. Upozoravamo na preizgrađenost zemljišta i izgradnju velikog broja stanova u kojima nitko ne živi, kao i na nepravedan sustav dodjele koncesija te na stanje igrališta, parkova i plaža. Idejni smo začetnici postavljanja skulpture u čast Balinjeradi uz glavnu prometnicu, pokrenuli smo revitalizaciju kulturnog kutka u čast 150. godišnjice rođenja Viktora Cara Emina u Vili Dalibor, sudjelovali smo u akciji sadnje drveća, potaknuli uklanjanje dječjih sprava iz dvorišta starog vrtića, odnosno preseljenje na drugo igralište te uredili ured Mjesnog odbora Centar I i konferencijsku salu. Uskoro ćemo opremiti prostor računalima, internetom i velikim ekranom za prezentacije te ponuditi prostor na korištenje udrugama ili grupama građana koji nemaju adekvatan prostor za njihovo djelovanje, najavio je Štampalija.

Korak po korak

Frizerski salon TESSA

Otvaranje salona dočekale smo spremne, nosimo zaštitne maske, kao i naše klijentice. Vodimo evidenciju naših mušterija i njihovih dolazaka te se pridržavamo svih ostalih propisanih zaštitnih mjera. I prije smo koristile jednokratnu opremu, mantile i brisače, tako da nam to nije nikakav problem, kao ni dezinfekcija opreme. Nema skafandera i pleksiglasa, primamo mušterije jednu po jednu. Radimo cijeli dan, u dvije smjene, od ponedjeljka do subote, istaknuli su u salonu „Tessa“, a naručiti se može telefonom.

Slastičarnica KAOKAKAO

S veseljem smo dočekali otvaranje. Radili smo i za vrijeme korone, po sistemu „take away“, tj. kolači su se mogli unaprijed naručiti i uzeti. Razmagnuli smo stolove, čekamo i odobrenje Grada za proširenje terase. Ponudu kolača smo malo smanjili, dok ne vidimo kako će posao ići u ovim novim uvjetima. Već prvih dana imali smo dosta posla, ljudi su se zaželjeli izlazaka, kave i kolača. Na ulazu imamo sredstva za dezinfekciju ruku, kazala je Josipa Smolčić.

tvorene su trgovine, frizeri, kafići, kavane, knjižnica, fitness centri... reaktiviralo se mnogo toga, ali pod novim, drugačijim uvjetima. Iz Nacionalnog stožera Civilne zaštite istaknuli su da se „radi o novom normalnom, različitom od normalnog na koje smo navikli.“ Kako su mnoge

Muški frizerski salon CASANOVA

Termini su popunjeni tjedan dana unaprijed. Jedva smo dočekali da otvorimo, kako mi, tako i naši klijenti. Neki su se šišali u kućnoj radnosti, svega smo vidjeli nakon otvaranja i svi zajedno se dobro nasmijali. Pridržavamo se propisanih mjera, svima operemo kosu, dezinficiramo pribor, a maske nosimo i mi i mušterije. Svi prema preporukama ostavljaju svoje podatke. Mušterije se naručuju telefonom, a interes je velik i telefon stalno zvoni, rekli su u „Casanovi“.

Restaurant BIANCO@NERO

Poduzeli smo sve potrebno i prilagodili rad prema preporukama HZJZ-a. Razmagnuli smo stolove u sali i na terasi na propisani razmak. Sretni smo što smo počeli raditi, ali nismo pretjerano entuzijastični jer za sada nema baš gostiju, iako je ponuda bogata, a imamo i svoj parking za goste, istaknuo je Robi Marinčić.

novo normalno

prema normali

usluge građanima bile nedostupne skoro dva mjeseca, mnogi od njih su požurili nadoknaditi propušteno. Jedva su dočekali povratak starim navikama, uz nove mjere opreza. Stolovi u kafićima i kavama su razmaknuti, apelira se na držanje razmaka, ruke se obavezno dezinficiraju na ulazima. Kako su se Opatijci organizirali i snašli u „novom normalnom“, provjerili smo u šetnji gradom.

COMMA STORE Opatija

Svaki kupac pri ulasku u dučan dezinficira ruke, a pazimo i da istovremeno u trgovini ne bude više od četiri osobe. Dosta njih želi isprobati odjeću, što im i dozvoljavamo, dezinficiramo kabinu nakon svake mušterije, a isprobani odjeću odlažemo sa strane te ju „prođemo“ pegлом na paru. Redovito dezinficiramo i cijelu trgovinu. Što se tiče robe, imamo svega, upravo nam stiže i nova kolekcija, istaknula je Ines Slavić.

Knjižara, papirnica i fotokopirnica MELIOR

Kupaca ima, kažu da su jedva dočekali da otvorimo. Na ulazu u trgovinu imamo sredstvo za dezinfekciju ruku. Kupci ulaze jedan po jedan i čekaju vani, moram istaknuti da su vrlo disciplinirani. Mi imamo zaštitne maske, vizire i rukavice tako da smo dobro zaštićeni, kazala je Gordana Zeoli.

Kavana CONTINENTAL

Na ulazu imamo sredstvo za dezinfekciju ruku, nakon svakog gosta stol prebrišeno i dezinficiramo, a stolovi su razmaknuti na 1,5 do 2 metra. Ponuda je prilagođena situaciji, nije još u sto posto punom kapacitetu. Ovih proteklih kišnih dana nije baš bilo ljudi, ali danas, kada je sunčano, već ih ima više. Nadamo se da će se polako situacija normalizirati, a ove sezone očekujemo većinom domicilno stanovništvo i domaće turiste, rekao je Ninoslav Aleksić.

Caffe bar NICO'S

Dezinficiramo stolove, stolice i kvake, kao i toalet nakon svakog gosta. Razmknuli smo stolove i postavili dezinficijens na ulaz, pridržavamo se svih propisanih mjera. Za sada ima manje ljudi nego inače. Ljudi se još nisu oslobođili, ne izlaze previše, mnogi su se proteklih tjedana naviknuli doma piti kavu. Možemo samo nagađati kako će biti, no svi se nadamo da će brzo krenuti sve po starom, istaknula je Loredana Nikčević.

Puno opreza i

VASANSKA D.O.O. prodaja majica i kapa, usluga tiska i oslikavanja

Otvorili smo čim je bilo dozvoljeno uz poštivanje svih propisanih zaštitnih mjeru. Nosimo zaštitne maske i rukavice. Uz prodaju majica, nudimo i usluge štikanja, oslikavanja i tiska na majice, kape, šalice... Kupci obično znaju veličinu majice pa ne trebaju probati, no ako ipak isprobaju, onda majicu odložimo na stranu. Nažalost kupaca baš i nema, nadajmo se da će biti bolje, kazala je Snježana Olas.

Željazarija VERENO

Bili smo zatvoreni mjesec dana, a kako smo u gradskom poslovnom prostoru, „oproštena“ nam je jedna najamnina. Za sada radimo skraćeno, u dućanu može biti po jedan kupac. Mi nosimo maskice, no kupci baš i ne. Ljudi dolaze od prvog dana kada smo otvorili, puno njih je iskoristilo vrijeme provedeno doma za radove u kući i oko kuće, tako da je velika potražnja raznog alata, farbi i sličnog. Imamo svega, čak i zaštitne maske, istaknuo je Dalibor Škalamera.

Misa na otvorenom

Krenula su i prva misna slavlja, a nedjeljna misa u Voloskom održana je na otvorenom, ispred Župne crkve svete Ane. Misu je vodio župnik Petar Belanić u skladu s mjerama zaštite protiv koronavirusa, a vjernici su misu na propisanoj distanci.

Gradska knjižnica i čitaonica VIKTOR CAREMIN

Odmah smo počeli raditi cijeli dan, od 8 do 20 sati, tako da nema gužve. Za sada smo povrat knjiga organizirali u dvorani „Zore“, knjige se dezinficiraju i drže 7 dana u karanteni, stavljam datum kad su vraćene i kad trebaju doći na police, a posudba je na ulazu u prostor knjižnice. Knjige se mogu rezervirati mailom ili telefonom. Od sljedećeg tjedna će se moći ući u prostor knjižnice i to po pet korisnika istovremeno. Povećali smo i broj knjiga koje se mogu posudititi na sedam, objasnila je Nikolina Pulić.

Ljetna pozornica

Program na opatijskoj Maloj ljetnoj pozornici krenuo je s prikladnim naslovom za prvu filmsku projekciju koja je održana u ovim izvanrednim uvjetima - „Parazit“, nagrađivana južnokorejska drama koja je u posljednjih šest mjeseci pokorila filmski svijet.

dezinficijenata

Zlatarsko filigranska radnja i trgovina optikom **GLASNOVIĆ**

Radimo po nešto skraćenom radnom vremenu, postavili smo sredstvo za dezinfekciju ruku i nosimo zaštitne maske. Naočale se mogu isprobati, nakon probe odlažemo ih sa strane i dezinficiramo te vraćamo u vitrinu. Isto je i s nakitom, kazala je Zlata Cvetkoski.

Fitness Centar **DYNAMIC**

Danas radimo prvi dan i od ranog jutra ima ljudi, kažu da smo im jako falili, jer nije isto vježbati kod kuće i u fitness centru. Svi se drže uputa i propisanih mjera zaštite. Svaki korisnik mora imati ručnik, broj ljudi koji istovremeno može vježbati je ograničen, sprave su dovoljno razmaknute i stalno se čiste i dezinficiraju. Na prijemni pult smo postavili pleksiglas te posvuda sredstva za dezinfekciju, kazao je Petar Vrečko.

Gelateria **PERLA**

Napravilo smo sve što su NZJZ i stožer propisali, čak i više. Ono što je prije radio jedan djelatnik, sada rada dvojica ili čak trojica. Jedan prima narudžbe, drugi izdaje, a treći naplaćuje, tako da nema dodira sladoleda i blagajne. Obavezna je dezinfekcija ruku. Osim sladoleda nudimo i Coffe to go. Kupaca ima dosta i zadovoljni smo, istaknuo je Fejsal Ismaili.

URBAN GARDEN JUICE&SMOOTHIE BAR

Krajem travnja radili smo po modelu preuzimanja narudžbi ispred objekta, a sada smo konačno i otvorili. Pazimo na distancu, samo jedan kupac može biti u lokalu, a imamo i dva sjedeća mjesta na našoj maloj zelenoj terasi ispred lokala. Nosimo zaštitne maskice, a za mušterije smo na ulaz stavili sredstvo za dezinfekciju ruku. Radimo po prilagođenom radnom vremenu od 9 do 12, rekla je Dea Kurti.

Trgovina **LISCA**

Dobro smo krenuli iako još uvijek ima malo ljudi. Kupci dezinficiraju ruke na ulazu. Kod nas se dosta toga može isprobati bez oblaženja preko glave, tako da kupci koji žele, mogu stvari isprobati kod nas u kabini, ili mogu platiti i odnijeti kući te kasnije zamijeniti ili vratiti, ako im ne odgovara. Kabinu, kao i cijelu trgovinu redovito dezinficiramo. Što se tiče robe, spremni smo za ljetnu sezonu, naglasila je poslovodja Marina Zorić.

Lavanderke otrgnute

Lovorka Stanger – Serdoz, unuka Marije Lavanderke kraj perila na Dražici

Višejezična edukativna ploča posvećena opatijskim praljama - lavanderkama postavljena je na šetnici Lungomare iznad lučice Dražica i kamenog perila. Djevojke i žene, zvane lavanderke, na Dražici su nekada mukotrpno prale i ispirale svoje, ali i tuđe rublje za plaću, a jedna od njih je bila i **Marija Tancabel** kojoj je Drago Gervais posvetio pjesmu „Marija Lavanderka“. Postavljanje ploče financirao je Mjesni odobor Centar I, na inicijativu člana MO **Saše Alobića**. Članovi MO očistili su i kameni perilo koje je već dugo godina zapušteno i neodržavano.

– Za ideju i realizaciju zaslужan je Saša Alobić u suradnji s našim sugrađanima. Fotografije iz tog vreme-

na ustupili su nam Lovorka Štanger, unuka Marije Tancabel te Dragan Kinkela i Ivanka Hrvatin. Postolje je napravio Sanjin Gržinić, u koordinaciji s Vedranom Ružićem, dok je print djelo Ivana Požarića. Tekst na edukativnoj ploči potpisuje Saša Alobić uz pomoć Amira Muzura i Dragana Kinkele. Na njemački jezik tekst je prevela Jagoda Koeditz, na talijanski Una Carboni, a na engleski Mirjana Polić. Ljudi, bravo i hvala vam na vašem angažmanu i suradnji, rekao je Ante Štampalija, predsjednik VMO-a Centar I i predsjednik Kvarnerske inicijative, koji je zajedno s Alobićem postavio ploču.

– Često su me turisti pitali što je ta građevina, misleći na natkriveno kameni perilo, a ja im nisam znao objasniti na stranim jezicima te sam došao na ideju da se postavi edu-

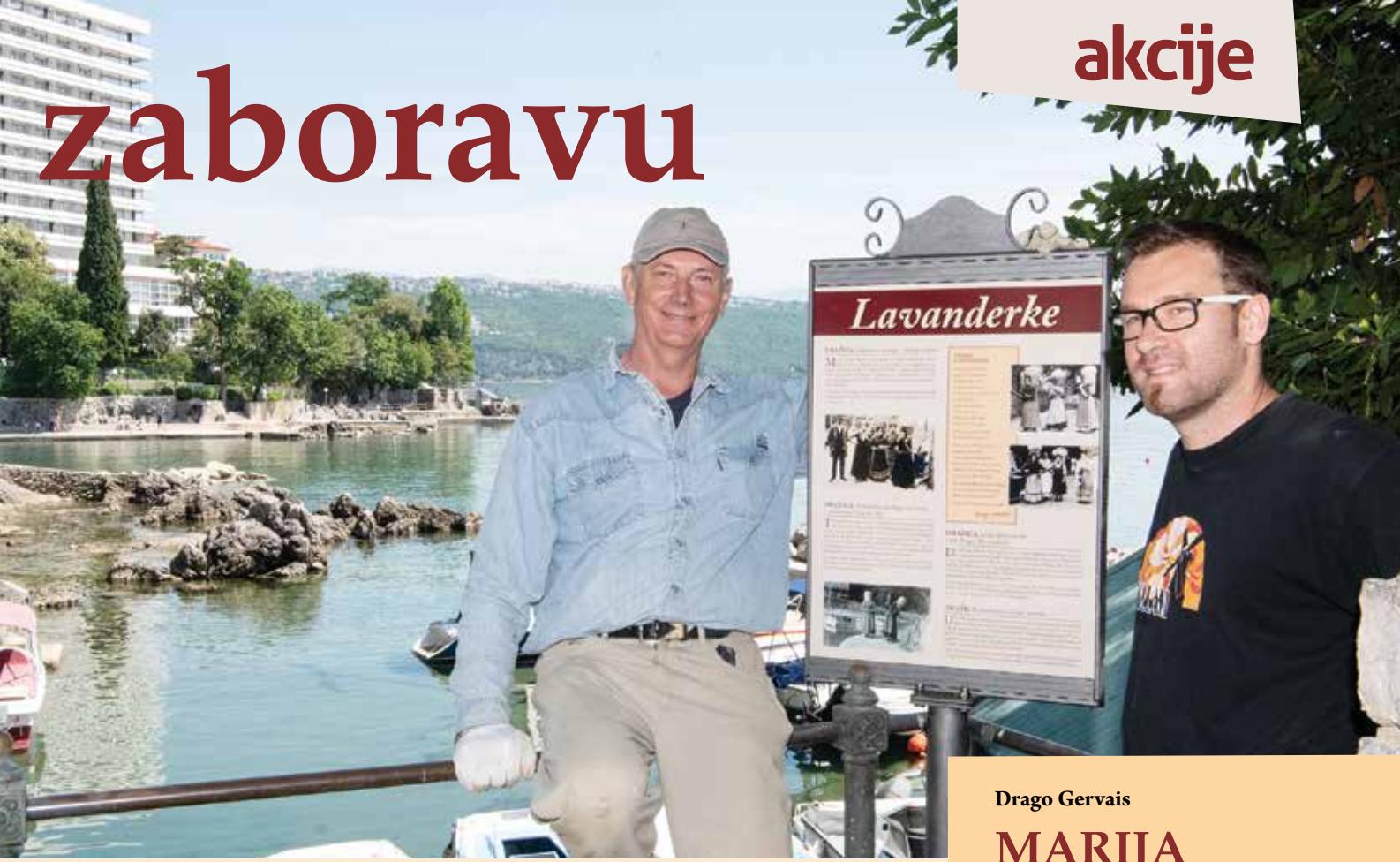
Piše KRISTINA TUBIĆ ■ Snimio DAVID KURTI

kativna ploča i ova opatijska priča otrgne iz zaborava. Inače stanujem u zgradu u kojoj je nekada živjela Marija Tancabel. Želja mi je odati počast i našim starim mlekaricama, koje su s Veprinca dolazile s tovarićima koji su nosili mljeko. Već sam se povezao sa Zoricom Sergo iz Veprinca, čija je nona bila mlekarica i nosila mljeko u Opatiju. I druge stare zanate koji su bili važni za Opatiju bi trebalo oživjeti i promovirati, poput npr. brusača ili kalafata. U mnogim europskim gradovima spomenici svjedoče o „malim“ ljudima koji su nezaobilazni dijelovi prošlosti gradova i mjesta uz more, istaknuo je Alobić.

A priču o Mariji Lavanderke čuli smo i iz prve ruke, od njezine unuke Lovorka Stanger - Serdoz (79).

– Marija Tancabel ili nona Tancabelka, kako smo ju zvali, prala je na Dražici robu za hotele u društvu drugih opatijskih lavanderki, među kojima je bila i Marica Vrečko, koja se također nalazi na slici na edukativnoj ploči. Robu su prale na perilu, a nakon toga bi ju rasprostrelle i stavljale sušiti po grotama na Dražici. Ja se toga ne sjećam, tako su pričali. Sjećam se da je nona iza kuće iskuhavala robu u velikim loncima, a zatim se roba sušila na terasi, no to je bilo kasnije, a pranja na perilu se ne sjećam jer sam s mlađom sestrom Ljerkom rođena u „izbjeglištvu“ u Splitu te sam u Opatiju došla kada sam imala pet godina. Tada se više nije roba prala na Dražici, već se kuhalo u „lišjerama“ u огромnim loncima i glaćala starim peglama „na karbun“. Nona je stanovaла u kući u kojoj danas stanuje Saša Alobić, koju Opatičci i danas zovu „tiskarna“, odmah iza Erste banke, a njegova mama i ja smo išle skupa u školu. Ja sam stalno bila kod none, provodila tamo puno vremena, ona je bila mamina mama i bile smo bliske, tamo sam naučila i šivati. Mi smo se tada kupali na Dražici, a tako je ostalo i do danas, nema mi kupanja ako nije na Dražici, tu sam doma. Tada je još bilo vode, mogla se i pitati i kako me žalosti što se dozvolilo da se perilo devastira. Nona Tancabelka bila je dobra, duša od ženske, za svakog je imala lijepu riječ i uvijek je svima pomagala. Uvijek je bila vesela, smijala se i pjevala. Doživjela je 86 godina, imala 11 djece od kojih je osam doživjelo odraslu dob. Drago Gervais je stanovao na Novoj cesti, a pored njihove kuće je bila mala kuća u kojoj je nekada živjela moja nona. Ja sam kod njegove žene učila svirati klavir i sjećam se Dragota kako hoda gore-dolje po balkonu, dok sam ja imala sat klavira. Prema pričanju moje mame, ono što je Gervais napisao o nonoti u pjesmi, da je tukao nonu, najvjerojatnije nije bila istina. Ja nonota nisam upoznala, umro je prije no što smo mi došli u Opatiju. Bio je domar u Općini, kažu da je volio popit, ali nije bio agresivan. Jako sam se razveselila kad me Saša pitao fotografiju none i rekao da će postaviti ploču u spomen lavanderkama, kazala je Lovorka Stanger – Serdoz.

zaboravu

Inicijator postavljanja edukativne ploče Saša Alobić i predsjednik MO Centar I Ante Štampalija

Perilo Dražica

Opatija je nekada imala više perila, a u uvalu Dražica voda je dolazila s Učke. „Izvor Dražica se prvi put spominje u dokumentu od 5. rujna 1894. godine, kojeg je potpisao Emil v. Mayerslach. Da bi se smanjili problemi s opskrbom vode i povećala protupožarna sigurnost, on je predložio da se na Dražici podigne spremnik za vodu visine 8 m i površine 4x4 m, koji bi se punio iz izvora Dražica. Troškovi izgradnje procijenjeni su na 2.000 forinti. Mayerslachova ideja nije realizirana, a umjesto vodospreme su Opatijke dobile perilo“ (Melinda Kostelac, 2009.). Na ovom natkrivenom kamenom perilu lavanderke su ispirale svoje i za plaću tuđe rublje, koje bi donosile i odnosile na svojim

drvenim naprtnjačama – brentama. U vrijeme najranijeg turizma lavanderke su oko četiri sata izjutra puni-

le baš iz brentača s Dražice, bačve za tuševe obližnjeg kupališta Tomaševac, piše na edukativnoj ploči.

Drago Gervais

MARIJA LAVANDERKA

*Marija Kantabelka,
opatijska lavanderka
je sedan dece imela,
zadnje već posivela.
I muža ki ju je vavek tukal
i grdo ju kjel,
i pul svoje žurnadi
i njiju noj zel,
zač je čovek bil žejan
i vaveki vekon pijan.*

*A deca kot sedan vražiči
su hodila svojmi putići.*

Tuju je robu Marija prala,
lušijala i režentalala,
i vavek tekla od kući do kući
kot već čovek ki za drugeh se muči.
I dokle je muž spražnjeval žmuji,
rasla njoj je goba i veli žuji.

*Ma ova ista Marija je vavek kantala,
za niš se svijala i za trbuh držala,
smela i kričala kod ponemela ...*

A kako bi brižna drugačje živela?

NYCE

New You Esthetic Center

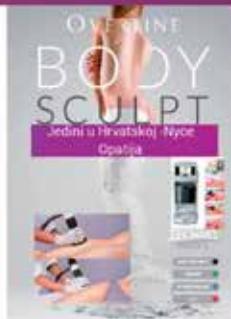
dr Sanja Trivunovic, H.M.D., PhdC

NYCE

Liposonix
HIFU Tech

- Body Contouring
- Fat Removal
- Face Lifting

Oblikujte svoje tijelo uz NYCE

NYCE Centar Opatija na adresi Ulica Viktor-a Emina 2. želi Vam predstaviti svoje metode za rješavanje Vaših masnih naslaga. Kad dobivamo na težini, povećava se volumen masnih stanica, ali ne i njihov broj. Neki pojedinci mogu imati tvrdokorne nakupine masnoće na određenim dijelovima tijela, koje je unatoč prehrani i tjelesne teže smanjiti. Riječ je najčešće o trbuhi, bedrima, koljenima, nadlakticama i ledima. **Kriolipoliza** je vodeći tretman u svijetu za neinvazivnu redukciju masnog tkiva koji djeluje na principu smrzavanja masnih stanica. **Kriolipoliza** je bezbolna alternativa liposukciji. Masne stanice ne vole hladnoću i na određenoj temperaturi će se jednostavno smrznuti. Nakon smrzavanja tijelo će prirodno eliminirati mrtve stanice u roku od 3 mjeseca, što će rezultirati nepovratnim smanjenjem broja masnih stanica u tretiranom području. Tretman se ponavlja nakon 2 tjedna, a nakon tretmana nije potreban oporavak. Točan broj dolazaka definira se individualno. Ako imate problem s masnim tkivom, tu je **HIFU Liposonix**, koji koristi visoko fokusirani ultrazvuk kako bi stvorio snažan toplinski učinak koji uništava ciljane masnoće na trbuhi i bokovima bez oštećenja okolnog tkiva. **HIFU** tretman je strogo usmjeren na određeno područje, a nakon tretmana nije potreban oporavak. Jednim tretmanom možemo ukloniti i do 5 cm, a potpuni rezultati obično se vide nakon 8 do 12 tjedana. Tretman se može ponavljati svaka tri tjedna u šest navrata. **NYCE Opatija** pripremio je za Vas i **intralipolizu**, jednu od najsvremenijih metoda estetske medicine za uklanjanje većih nakupina masnog tkiva. **Intralipoliza** se sastoji od aplikacije deoksikolata u masno tkivo koji u potpunosti uništava biološke membrane masnih stanica te razgraduje lipide smještene u njima. Tretmani su bezbolni, a provode se svakih 6 tjedana. Kad je riječ o celulitu, tu je vrhunska **Overline technowave** tehnologija (laser, radiofrekvencija, vakum i udarni val u jednom) te **mezoterapijski koktel** za tijelo. **Mezoterapijski koktel** za uništavanje celulita sadrži kofeina i L-karnitin koji aktiviraju razgradnju masnih naslaga, artičoku koja omogućava bolju eliminaciju otopljenih masti iz organizma te kiselinu (EDTA) koja omogućava uklanjanje teških metala i otrovnih elemenata koji su depozitirani u celulitu te dovode do oštećenja mikrocirkulacije, a samim time čine celulit tvrdokornim. Ovaj **mezoterapijski koktel** smanjuju mogućnost daljnog remodeliranja vezivnog tkiva, a ima i antioksidativni učinak, tako da je to zasad **jedini tretman** kojim ne samo da se može **uništiti** celulit nego i sprječiti njegov daljnji nastanak. Tretman se provodi u 4 ciklusa jedanput tjedno. Da rezultati budu što brži i bolji, tu je i **doživotni plan prehrane ili Metabolic Balance** koji predstavlja individualni metabolički program za reguliranje tjelesne težine. Više o svemu možete pročitati na stranici www.nyceesthetic.hr ili izravno iskušati blagodati najnovije tehnologije na adresi Ulica Viktor-a Emina 2, Opatija, gdje Vas čeka stručno osoblje tima NYCE.

Kontakt:

NYCE d.o.o.
Ulica Viktor-a Emina 2
Tel. 051 603 264
Mob. 091 495 93 34

NYCE

SPEED CLEAN
HOME and GARDEN

Unutrašnja čišćenja
Vanjska čišćenja i uređenja
Čišćenja nakon građevinskih radova
Dubinska i kemijska čišćenja
Tehnička služba
Upravljanje objektima
(Facility management)

Telefon

+385 99 651 5656
+385 99 5959 648

Web / E-mail

www.speedclean.hr
info@speedclean.hr

Adresa

M. Tita 157,
51410 Opatija

- U protekla dva mjeseca korona krize odradili smo dobar posao, naša je tajnica svakodnevno dežurala i svi smo stalno bili telefonski u kontaktu. Povratne informacije naših članova su jako dobre, zadovoljni su što su nas mogli kontaktirati, dobiti relevantne informacije i savjete. Najviše je upita bilo oko mjera pomoći obrtnicima, a koje su članovi pohvalili. Komora je izasla ususret svojim članovima i oslobođila obrtnike od plaćanja komorskog doprinosa, tj. kvartalne članarine. Grad Opatija je donio mjere pomoći oslobađanja zakupa poslovnih prostora u vlasništvu Grada.

Mnogi od naših obrtnika zabrinuti su da nakon prestanka mjera neće moći održati svoje poslovanje jer je većina usmjereni na turizam, što direktno, što indirektno kroz usluge, ulaganja i drugo. Udruženje obrtnika Opatija će uputiti zahtjev prema HOK-u i Vladida se pronađu mogućnosti produženja mjera, barem za one koji će u tom periodu ostvarivati pad prometa veći od 70% u odnosu na proteklu godinu, jer je već sada jasno da pojedine djelatnosti neće ostvariti gotovo nikakav promet, a pogotovo neće moći osigurati sredstva da prezime do iduće sezone, najavio je predsjednik Udruženja obrtnika te pohvalio dobru komunikaciju i suradnju s jedinicama lokalne samouprave. Pozvao je i sve vlasnike obrta da im se javi uključe u rad Udruženja.

- Pozivam sve naše članove da nam se javi, da kroz naše Udruženje ažuriraju podatke, telefonske brojeve i mailove kako bi tajnica mogla s njima komunicirati, slati im materijale koji im mogu pomoći u poslovanju. Obrtnici, uključite se u rad naših tijela, dajte svoje prijedloge i inicijative, poručio je Počekaj.

Predsjednik Udruženja obrtnika Mauricio Počekaj: za opstanak obrtnika treba smanjiti PDV i produžiti mјere za spas gospodarstva

Obrtnici trebaju pomoć

Piše KRISTINA TUBIĆ

Udruženje obrtnika Opatija, Matulji, Lovran i Mošćenička Draga pokriva područje cijele Liburnije i broji oko 950 članova te s radošću ističu kako u prvoj polovici ove godine, tijekom krize izazvane epidemijom koronavirusa, nisu imali većih oscilacija u broju obrta, koji se u tom periodu ne samo da nije značajnije smanjio, već je i otvoreno nekoliko novih obrta.

- Veseli nas što se broj obrta nije promijenio, a to govori da su mјere pomoći za poduzetnike donesene od strane države i jedinica lokalne samouprave bile dobre i polučile rezultate. Upravo u ovakvim kriznim vremenima zajedništvo obrtnika je vrlo važno, kao i artikulacija i prevladavanje problema kroz komorni sustav. Obrt je jedan od oblika organizacije rada, jednostavan

i vrlo konkretni, u obrtu vlasnik odgovara svojim imenom i prezimenom, ali i svojom imovinom. Uloga našeg Udruženja obrtnika, koji je dio komornog sustava Hrvatske obrtničke komore, je da pruža organizacijsku potporu obrtnicima koji djeluju kroz njihova tijela. Osnovno tijelo djelatnosti je ceh u koji obrtnici biraju svoje predstavnike te predsjednika, koji sudjeluje u radu uprave Udruženja. U Opatiji djeluju cehovi proizvodnih obrta, uslužnih i intelektualnih obrta, ugostiteljsko-turističkih obrta, trgovaca, prijevoznika morem i kopnom, ribarstva, frizera i kozmetiča-

ra te građevinara. Na našem području najviše obrtnika ima u Cehu uslužnog i intelektualnog obrta, budući da je najsveobuhvatniji, dok je strukovno na našem području najjači Ceh ugostitelja. Pojavljuju se mnoge nove udruge koje okupljaju poduzetnike, no treba pogledati što one mogu napraviti za svoje članove, a što Obrtnička komora već ne radi, poput provođenja raznih savjetovanja i edukacija, djelovanja kroz školski sustav, ali i pomoći u krizama poput ove, istaknuo je Mauricio Počekaj, predsjednik opatijskog Udruženja obrtnika, te objasnio da je komora aktivna onoliko koliko su aktivni njeni članovi. On, članovi upravnih tijela te predsjednici i zamjenici predsjednika svoje aktivnosti obavljaju volonterski, a Udruženje ima zaposlenog samo jednog djelatnika.

Humanitarno za vrijeme korone

Udruženje obrtnika Opatija u doba korone pomoglo je donacijama u okviru svojih mogućnosti. Gradskom društvu Crvenog križa Opatija donirali su difuzer zraka s dezinfekcijskim aerosolom kao dodatnu mjeru zaštite korisnika, ali i sa mih djelatnika koji su u ovo doba zaraze koronavirusom djelovali na prvoj liniji. Udruženje je uključeno i u akciju Obrtničke komore PGŽ-a za nabavku paketa namirnica za potrebite građane. Sudjelovali su i u volonterskoj akciji izrade vizira

za zdravstvene djelatnike s riječkog područja 3D printerom, koju su pokrenuli članovi Studentskog zbora Sveučilišta u Rijeci, a priključio im se i opatijski obrtnik David Kurti, vlasnik obrta Foto Luigi. Svojim 3D printerom, kojeg je nabavio za potrebe svog obrta, svakodnevno je printao nosače za vizire, a Udruženje obrtnika prepoznao je ovu vrijednu akciju i uključilo se nabavkom 3 kg niti za 3D printer, materijala za izradu šezdesetak nosača za vizire.

Donacija Crvenom križu

ISTARSKA RINFUZO VINA, DELIKATESE I
SUHOMESNATI PROIZVODI * MASLINOV
ULJE * MED * DOMAĆA JAJA I BRAŠNO

CROATIAN WINE & FINE

TANNIN

TANNIN Croatian Wine & Fine,
ul. Vjekoslava Spinčića 5,
51410 Opatija, tel: 099 190 8183
Radno vrijeme:
pon-pet: 8.30 - 18.30h,
sub: 8.30 do 12.30h.

@ tannin_wine_shop
fb.me/tanninshop

OPATIJA 365, turistička agencija
E-mail: opatija365@gmail.com
Mob: 091 537 2278

NUDIMO USLUGE TURISTIČKOG UPRAVLJANJA
IZNAJMLJIVAČIMA APARTMANA I KUĆA ZA ODMOR

- Oglasavanje smještaja
- Komunikacija s gostima
- Prijava i odjava
- Čišćenje i pranje posteljine

OBRATITE NAM SE S POVJERENJEM!

URED OPATIJA - MAIN OFFICE
Maršala Tita 88/1
51 410 Opatija
Tel: 051 277 401
E-mail: info@opatijanekretnine.info

OPATIJA
NEKRETNINE
TURESTIČKA AGENCIJA

MATULJI
NEKRETNINE

RJEKA
NEKRETNINE

URED OPATIJA - INFO PUNKT
Maršala Tita 75
51 410 Opatija
Tel: 051 277 401
E-mail: info@opatijanekretnine.info

URED CRIKVENICA - INFO PUNKT
Kala Svetog Antona 2
51 260 Crikvenica
Tel: 051 332 007
E-mail: info@rijekanekretnine.eu

www.opatijanekretnine.hr
www.rijekanekretnine.hr
www.crikvenicanekretnine.hr

UPRAVITELJ OPATIJA STAN

M. Tita 100 • OPATIJA

- Redovito održavanje zgrada putem provjerениh firmi
- Dežurna služba za hitne intervencije
- Osiguranje i odvjetnička podrška
- Obnova zgrada putem EU fondova i aktualnih natječaja

✉ opatijastan100@gmail.com

info-tel
091 271 2555

www.opatija-stan.com

“Anino povrće” je moja vrtlarska avantura

[Piše MIRJANA RONČEVIĆ]

Upriču o hrani ušla je, kako kaže, iz sebičnih razloga, a na kraju ju je pretvorila u svoj životni poziv te zdravim načinom života zarazila mnoge. Ana Smokrović, tridesetčetverogodišnja je vrtlarica, uzgajivačica, kuharica, voditeljica radionica, blogerica, a uskoro i doktorica znanosti... Kostrenjanka koje je zbog ljubavi prije pet godina prvo preselila u Lovran, a potom i u Opatiju, bavi se danas nekarakterističnim poslom za Primorje. I dok se mnogi mladi okreću turizmu, gledaju kako sagraditi kuće i apartmane za odmor, Ani je želja da se njezin primorski kraj vrati poljoprivrednim poslovima i ponovno, kao nekad, sam sebe hrani. Ana, koja se zapravo krije iza branda „Anino povrće“, bavi se uzgojem i prodajom biodinamički povrća, održava radionice kuhanja i vrtlarenja i kako kaže, jako puno piše jer se i znanstveno bavi filozofijom (pre)hrane, uvodni je dio teksta objavljen nedavno u Novom listu, koji nas je potaknuo da i mi zamolimo Anu Smokrović za razgovor.

Lokalno i sezonsko

Živimo na prekrasnom komadu zemlje i imamo sve resurse i idealnu klimu koja dozvoljava cijelogodišnju proizvodnju hrane, no nažlost proizvodnja lokalno uzgojene hrane je slaba, pogotovo kad govorimo o kategorijama ekološke ili pak organske proizvodnje.

Osim samog načina na koji je hrana proizvedena, odlično je da je što lokalnije uzgojena zbog puno manjeg CO₂ otiska, a meni najdraža stavka je sezonski uzgoj i konzumacija sezonske hrane jer smo svi ispalili iz prirodnih, sezonskih ciklusa budući da nam je svima konzumerizam omogućio neograničenu i kontinuiranu dostupnost svega.

Ana u svom zelenom svijetu

Njena je priča aktualizirana i korona krizom, kada su se mnogi zainteresirali za vrtlarstvo i uzgoj hrane, makar to bilo samo na svom balkonu. Komunicirale smo mailom, obzirom na obaveznu socijalnu distancu, i evo što nam je odgovorila na naša pitanja.

-Što se krije iza “Anino povrće”?

“Anino povrće” obuhvaća uzgoj i prodaju povrća uzgojenog po biodinamičkim principima; edukacije kuhanja i prirodnog vrtlarenja te teorijsko promišljanje i pisanje o hrani budući da završavam doktorsku disertaciju na temu filozofije hrane. Dakle, obuhvaćam hranu s praktične i teorijske razine.

Gdje i kako uzgajate povrće, kada i zašto ste se počeli time baviti?

Povrće uzgajam u dolcu podno Kastva, time sam se počela baviti pred sedam godina. Zvuči kao klišej, ali kad sam se preselila u Budimpeštu na dvogodišnji magisterij, počela sam se zanimati za hranu i način na koji se uzgaja hrana i kad sam se vratila doma na doktorat, moja vrtlarska avantura je počela.

Kako plasirate proizvode na tržiste?

Što se povrće tiče, kupci direktno uzimaju povrće od mene. Tu su se društvene mreže pokazale kao izvrstan komunikacijski alat, a meni je važna direktna komunikacija s kupcima.

Biodinamička načela

Svoje povrće uzgajam poštujuci biodinamička načela koja potпадaju pod kategoriju organskog uzgoja sto implicira da se ne koriste mineralna gnojiva i agrokemikalije. U mom slučaju, oslanjam se na humus i prirodne pripravke. Javnost se sve više upoznaje sa štetnim posljedicama konvencionalne poljoprivrede koja je dugoročno neodrživa budući da se oslanja na upotrebu mineralnih gnojiva i agrokemikalija koje su štetne ne samo za ljudsko zdravlje već i za tlo, podzemne vode, pčele koje su glavni oprasivači i za čitave eko sustave.

U vrtu uvijek ima posla

Što se promjenilo u vrijeme korona krize, kako funkcioniра vaš posao?

Korona nije utjecala na uzgoj ni prodaju povrća, a što se edukacija i radionica tiče, povećao se interes ljudi za praktičnim znanjem o organskom uzgoju hrane, kako je puno ljudi koji žele na komadiću zemlje uzgojiti vlastitu hranu.

Vaša kratka biografija

Rođena Riječanka, zapravo sam rođena i odrasla u Kostreni. Na Filozofskom fakultetu u Rijeci završila sam Kulturalne studije, nakon toga sam završila magisterij na Central European University u Budimpešti, a trenutno završavam doktorat na Filozofskom fakultetu u Rijeci, na Odsjeku za filozofiju pod mentorstvom Snježane Prijić-Samaržije. Trenutno živim sretno zaljubljena u Opatiji.

BRZINE VEĆE OD

1 Gbps

U RURALnim PODRUČJIMA
PRIMORSKO-GORANSKE I
ISTARSKE ŽUPANIJE

Ultra-brza širokopojsna svjetlovodna infrastruktura
PROVJERITE DOSTUPNOST PRIKLJUČKA

Na internetskim stranicama

www.ruralnetwork.eu

Besplatni info telefon

0800 7863

RUNE Crow d.o.o.
za izgradnju telekomunikacijske infrastrukture
Veprinac, Tumpići 16, 51414 Ičići · Opatija

Piše ALEKSANDAR VODOPIJA

Kako stvari stoje u vrijeme pišanja ovih redaka, kultura uživo na mala se vrata vraća u naše živote. Proteklih smo mjeseci svi zajedno gledali u nekom drugom smjeru, no sada izgleda da stvari ipak kreću u dobromu pravcu. Ipak, kao da "Jalta, Jalta" nikad nije bila aktualnija, te bi riječi pjesme "Što će biti s nama sutra" vjerojatno svi trebali imati pred očima kao moto još uvijek vrlo krhkog i neizvjesne budućnosti okupljanja publike na kulturnim zbivanjima. Naime, ono što nam se još danas čini dobro, već sutra se može pretvoriti u loše, a najviše od svega frustrira da se, barem još neko vrijeme, zaista možemo samo nadati da će se na kraju ipak sve normalizirati u što kraćem vremenu. Hoće li to tako i biti, jednostavno ne znamo!

Posljedice koronakrize na kulturu još će se jako dugo osjećati; i ne samo na kulturu, naravno, no ovdje je, na kraju krajeva, riječ o kulturi, zar ne? Nažalost, koliko god nezamislivo izgledalo zatvaranje svih kazališta, ono se dogodilo. Srećom, ono što raduje jest ljudska invencija i maštovitost koja je, koristeći se svim dozvoljenim sredstvima, na kraju uspjela doprijeti do onih radi kojih kultura postoji – publike!

Globalno govoreći, gotovo sva veća kazališta priredila su svoju online sezonom. Metropolitan Opera iz New Yorka tako nudi na svojim internetskim stranicama svaki dan drugu operu iz svoje bogate arhive vrhunskih prijenosa uživo. Varijacije na tu temu upriličila je i većina ostalih teatarata, poglavito preko popularnog YouTubea gdje se samo utiskavanjem imena željenog kazališta dolazi do reprezentativne ponude dotične kuće. Boljšoj Moskva, Mariinsky Petrograd, Royal Opera House London, National Theatre London, Sydney Opera House – you name it!

Ne zaostaju niti naša kazališta! Snimke predstava, intervjuji, izvođenje pojedinih dramskih ili opernih ulomaka samo su dio onoga što se još uvijek može naći uronimo li na već spomenuti YouTube. Na kraju krajeva, u ovu se sliku uklopila i Opatija; malo skromnije možda, ali u virtualnom nam je svijetu sve na dlanu, zar ne? Nakon on-line koncerta Duška Jeličića i Bo-

Opatija uspješno prati svjetske trendove – Zvjezdan Ružić u Voloskom!

Invenciji nema kraja

nace iz Gervaisa, na stranicama Festivala Opatije našli su se tako linkovi na neke predstave koje smo imali prilike ili ćemo, nadajmo se, imati prilike gledati i uživo. Shvatimo stoga ovu ponudu kao "ješku", mamac za ono čemu bismo trebali svjedočiti kada se situacija barem donekle normalizira.

S druge pak strane, u svibnju se aktivirala i Udruga Festival Kvarner ponudivši nam videoarhiv svojih koncerata pod nazivom "Virtual Concert Hall". Koncerti su to koji su bez sumnje značajno obilježili (i ne samo) opatijsku kulturu, te je pravi užitak podsjetiti se na njih; uz nadu, naravno, da će Festival Kvarner, unatoč vrlo turbulentnim posljednjim godinama njegove egzistencije, ipak uspjeti pronaći modus vivendi i operandi u našoj, za kulturu vrlo specifičnoj i nimalo jednostavnoj, opatijskoj stvarnosti.

Svakako treba spomenuti i nastupe uživo bez publike. Od Andree Bocellija u praznoj milanskoj katedrali, preko Kirila Petrenka s komornim sastavom maticnoga orkestra u čuvenoj, sablasno praznoj Berlinskoj Filharmoniji, pa sve do unaprijed snimljenog spota Stjepana Hausera u pulskoj Areni. No to nije sve, zastanimo u – Voloskom!

Tamo je, nedvojbeno dokazavši da smo uvijek bili, jesmo i bit ćemo dio kulturne Europe, u lučici pored crvenog svjetionika nastupio naš Zvjezdan Ružić. Za tu je priliku na navedeno mjestu bio postavljen Yamaha koncertni glasovir na kojem je Zvjezdan, u svojem stilu, nadahnuto izvodio skladbe sa svoga albuma "Delightful F" začinjene pričama o njihovom nastanku. Koncert se mogao pratiti preko umjetnikove Facebook stranice, a unisoni komentari publike mišišu na još!

Ukratko, ljudskoj invenciji nema kraja, a još kada je potpomognuta svremenom tehnologijom izgleda da i nemoguće postaje, ili barem u većini slučajeva može postati mogućim. I dobro je da je tako, ali nekako bih volio vjerovati da će kazalište nastaviti živjeti životom na kakav smo se naučili. Formiralo se ono još na samim počecima naše vrste, pravi su mu temelji udareni u antičkoj Grčkoj, a preživjelo je ne samo pandemije, već i mnoge druge pošasti koje su nam, s vremenom na vrijeme, u našem ili dirigiranom izdanju, "uljepšavale" egzistenciju i prijetile nam na najrazličitije moguće načine.

Vratimo se na početak! Iz trenutne se perspektive čini da se stvari kreću u povoljnijem smjeru. Mala ljetna pozornica počela je sa radom 16. svibnja, a čast inauguracije imao je višestruko nagradivani južnokorejski film "Parazit" čija je projekcija, koju je Festival Opatija poklonio svojoj publici, označila, nadajmo se, početak kraja kulturne koronakrize u Opatiji. Filmske se projekcije nastavljaju, a polako kreću i komorne predstave; sve u skladu sa službeno propisanim mjerama zaštite od korona virusa koji kao da su, kada o kazališnim zbivanjima pričamo, nešto strožije nego, primjerice, prilikom vjerskih okupljanja i proslava.

Ne želim ulaziti u raspravu o očitim razilažnjima sagledavanja činjeničnog stanja i dvostrukim mjerilima koja kao da su se počela podrazumijevati i ne samo u našoj sredini. Želim samo vjerovati da idemo u pravome smjeru. Vjerujem, na osnovu dosadašnjih poteza, da Festival Opatija, kao najveća opatijska "tvornica kulture", vrlo racionalno balansira između želja i mogućnosti ostvarivanja zacrtanoga programa, a sve na osnovu doslovce svakodnevног praćenja epidemiološke situacije. Stoga ću i nastaviti vjerovati da nas, unatoč svemu, čeka dugo, toplo i priredbama bogato ljetno.

Ipak, ovoga ljeta neće biti dovoljno slušati samo vremensku prognozu kako bismo saznali hoće li se najavljeni program održati pod još uvijek nenatkrivenim svodom naše Ljetne pozornice. Trebat će pratiti malo više parametara. Ali mi smo prilagodljiva vrsta, zar ne?

Neka nam je stoga svima zajedno sa srećom!

Gala Zukić – najbolja mlada crossmintašica na svijetu

Proglašena je najboljom sportašicom Grada Opatije kadetkinjom 2016. godine te juniorkom 2018. i 2019. godine, a nositeljica je posebne pohvale za postignute rezultate Općine Lovran.

- Mogu se pohvaliti i jednim velikim školskim sportskim uspjehom postignutim ove godine - kapetanica sam školskog badminton tima Gimnazije Eugena Kumičića Opatija te smo moje kolegice i ja pod vodstvom našeg mentora prof. Damira Kuvačića osvojile 1. mjesto na Županijskom prvenstvu u badmintonu za djevojke, a na Državnom natjecanju u Zadru početkom ožujka 4. mjesto. Jedan od najdražih uspjeha mi je nastup na turniru u Nizozemskoj održanom u prosincu, gdje sam nastupala u najjačoj ženskoj kategoriji u rasponu od 18 do 40 godina, te iako me „držala“ trema, igrala sam najbolje što sam mogla i osvojila turnir. Do finala nisam izgubila niti jedan set, ostala sam smirena te se borila do kraja, što me dovelo do pobjede koja mi je jako značajna jer sam dokazala sama sebi da mogu konkurirati i bolje rangiranim i iskusnijim igračicama od sebe, samo ako radim i ostanem „hladne glave“. Sportski kolege i treneri koji su me gledali nisu mogli vjerovati da igram tako s nepunih 17 godina i čestitali mi nakon meča predviđajući mi svjetlu budućnost, iako je većina njih bila na strani moje suparnice, istaknula je mlada igračica crossmintona.

Gala ima sedamnaest godina, stanuje u Lovranu s roditeljima i dvije mlađe sestre i pohađa treći razred Gimnazije Eugena Kumičića u Opatiji. Natječe se u kategoriji U18, a postepeno kreće i s igrom u kategoriji Open žene. Također igra ženske i mix parove. Prve kijke u crossmintonu učinila je prije šest godina uz oca Jasmina koji se također bavi crossmintonom, u kategoriji +40, a aktivno se uključuje u treninge SBK „Pešekani“ Ičići 2014. godine. Crossminton (speedbadminton) je zasada malo poznat sport u Hrvatskoj, no u Europi se proširio i vrlo je popularan. U Hrvatskoj trenutno ima oko 70 igrača u 5 do 6 aktivnih klubova. Nije zapravo previše sličan badmintonu - nema mreže, drugačiji su reketi, polja su različitih dimenzija od badmintonskih i loptica je teža.

- Ovaj sport je dinamičan i brz. Volim individualne sportove i sportove s reketom. Baveći se crossmintonom proputovala sam mnoge države i vidjela mnoge gradove Europe, neke i više puta. Stekla sam mnoga prijateljstva i poznanstva. Moja obitelj toliko živi crossminton da se uz mene njime bave i moj otac, te dvije sestre dvanaestogodišnjakinje. Svi zajedno treniramo u SBK „Pešekani“, bodrimo jedni druge i dajemo si savjete. Treniram u dvorani Marino Cvetković dva puta tjedno crossminton, dva puta badminton i dva puta tjedno kickboxing, koji redovito treniram, ali se ne natječem, već mi služi kao kondicioni trening, kazala je Gala te zahvalila na potpori ocu koji redovito trenira s njom i usmjerava ju, trenerima crossmintona Zdravku Škarici i Marinu i Vedranu Ružiću te Mladenu Kranjčecu koji ju na treningima kickboxa podučava važnim sportskim i životnim lekcijama, kao i kolegama iz kluba koji su doprinijeli njenim sportskim uspjesima.

Na dodjeli nagrada za najbolju sportašicu juniorku Grada Opatije u 2019. godini

Gala Zukić, članica Seed-badminton kluba Pešekani iz Ičića, na svjetskim rang listama trenutno je prva igračica svijeta u kategoriji djevojki do 18 godina starosti i kategoriji ženskih U18 parova. Višestruka je državna prvakinja te nositeljica mnogobrojnih europskih medalja, među kojima i nekoliko zlatnih. Prošle je godine na Svjetskom prvenstvu u crossmintonu u Budimpešti u kategoriji U18 osvojila treće mjesto pojedinačno i prvo mjesto u paru s Nikom Miškulim iz Zagreba.

DAVID KURTI

Gala Zukić na „zlatnom“ postolju

Ičići Masters Croatia Open turnir

Pregršt priznanja Klubu odbojke na pijesku

Državnim prvacima nagrada Grada Opatije za najbolju mušku seniorsku ekipu

Priznanja Grada Opatije za najbolju žensku kadetsku ekipu

Prošla sportska sezona bila je vrlo uspješna za Klub odbojke na pijesku Opatija – na svečanom proglašenju najuspješnijih sportaša Grada Opatije u 2019. godini primili su nagrade za najuspješniju seniorsku ekipu u sastavu Filip Silić, Nikša dell'Orco, Ivan Đorđević, Marko Plavšić, Aleksandar Gavrilov, Marko Ličina, Marko Grgurić, Davor Bogdanović koji su osvojili prvo mjesto na Državnom prvenstvu RH te najbolju žensku kadetsku ekipu u sastavu Andrea Korača, Mia Volarić, Sara Bušljeta, Andra Šahinović, Ema Barać i Franka Lukežić za osvojenu broncu na Državnom prvenstvu. Veliko priznanje stiglo je i na adresu predsjednika Mladena Đorđevića kojem je povjereno vođenje kompletног Croatia Open Toura u odbojci na pijesku u nadolazećoj sezoni.

Iako smo jedan od najmlađih sportskih klubova u Opatiji, već smo ostvarili niz vrhunskih sportskih rezultata, zbog kojih smo dobili i mnoga priznanja od kojih su nam najdraže već spomenute nagrade Grada te županijsko priznanje za izuzetne sportske rezultate u 2019. godini. Seniorska ekipa je uvjerljivo osvojila prošlogodišnje klupske državno prvenstvo s maksimalnim brojem pobjeda, što se nije nikad prije dogodilo u odigravanju klupskog prvenstva. Osim klupske uspjeha vrlo smo ponosni i na pojedinačne rezultate naših igrača, naime skoro svaki od njih osvojio je desetke medalja na domaćim i međunarodnim natjecanjima diljem Europe i svijeta. Naš rad i entuzijazam je prepoznat u vrhu Hrvatski odbojkaški savez (HOS) pa sam primljen u Upravni odbor odbojke na pijesku Hrvatske. Osim toga HOS me je ove godine ovlastio za direktora kompletног Croatia Open Toura, a Ivan Đorđević je zadužen za sportski dio, rekao je predsjednik Kluba odbojke na pijesku Mladen Đorđević. Istaknuo je niz medalja osvojenih u proteklim godinama, među kojima su i kadetsko zlato i srebro 2016. i 2017. godine.

Klub je osnovan 2014. godine s ciljem da se potakne razvoj odbojke na pijesku na ovim prostorima, ali i popuni nastala praznina, koja je tad, već godinama bila prisutna u Hrvatskoj odbojci na pijesku.

- Ideja o samom osnutku je potekla od moja dva sina, Gorana i Ivana, koji su odbojkaši od malih nogu. Oni su danas, uz mene, u upravi kluba. Još prije osnutka kluba, Ivan je za vrijeme studiranja u Zagrebu kao perspektivni igrač ušao u državnu reprezentaciju u odbojci na pijesku. On je danas naš najaktivniji i najtrofejniji igrač te s Alenom Pavačićem kvalitetno i uspješno vode sportsku školu i treniraju mlađe uzraste našeg kluba. Od samog osnutka radimo sa svim uzrastima u klubu. U ovom trenutku želim posebno istaknuti mušku seniorsku ekipu te ženski pomladak, i to u kategoriji mlađih kadetkinja, kadetkinja i juniorki, a koje su već nastupile i u kategoriji seniorki. Svi se oni natječu u Prvoj hrvatskoj ligi odbojke na pijesku, kazao je Đorđević. Klub je poznat po organizaciji Ičići Masters Croatia Open turnira koji se neprekidno organizira već šest godina, drugog vikenda u kolovozu te je najbolji turnir u Hrvatskoj, privlači stotine ljubitelja ovog sporta, ekipe osvajaju dvostruko više bodova, a i nagrade su dvostruko veće. Sudionicima pružaju besplatni smještaj i prehranu što drugdje nije slučaj. Turnir je odlično praćen od strane medija, a posebno TV-a. Trenutni nagradni fond iznosi 50 000 tisuća, što je Ičići podiglo na razinu turnira svjetske serije od jedne zvjezdice.

- Jedan detalj nas dijeli od organizacije turnira takvog tipa, a to je infrastruktura. Želja nam je da u dogовору s lokalnom samoupravom i sponzorima pokušamo cijelu tu priču dignuti na još višu razinu. Puno je gradova po uzoru na Ičići Masters počelo ulagati u odbojku na pijesku, tako da su u zadnjih 18 mjeseci izgrađena 3 kompleksa s 4 terena diljem zemlje, naglasio je Đorđević te dodaо kako ih je situacija s koronavirusom pogodila najviše finansijski. Sa školom odbojke planiraju početi u lipnju s dozvoljenim brojem u terminu i održavati ih do početka priprema dvoranskih klubova, odnosno početka rujna te pozivaju zainteresirane mlade sportaše da im se pridruže te jave na mail kop-opatija@swinginfo.hr ili 091 500 7141 te 092 232 3329.

Dan osoba s intelektualnim teškoćama

Skupina Smajlići koja djeluje pri Udrži osoba s invaliditetom Grada Opatije prigodnim je videospotom obilježila Nacionalni dan osoba s intelektualnim teškoćama 16. svibnja u kojem su pokazali kako provode brojne aktivnosti u sklopu programa Opatija-zdravi grad, s ciljem osamostaljivanja i uključivanja u zajednicu.

- Skupinu Smajlići čine naši mlađi članovi koji imaju intelektualne poteškoće, u sklopu projekta Igrom u život. U skupinu je uključeno je 10 članova s intelektualnim teškoćama (10 mlađih od 17 do 29 godina, 3 devojke i 7 dječaka). Cilj njihovih svakodnevnih aktivnosti je osamostaljenje i uključivanje u društveni život lokalne zajednice. Mladi s intelektualnim teškoćama su ranjiva skupina iz razloga što postoji veliki rizik od izolacije nakon što završe školovanje. Prije početka projekta mnogi od njih su bili u krugu obitelji, ovisni o njihovoj pomoći. Zahvaljujući projektu Igrom u život oni su sada stekli prijatelje, naučili mnoge korisne vještine, razvili se motorički, prevladali sramežljivost te stekli puno veću samostalnost i samopouzdanje, kazala je predsjednica udruge Klaudia Dokozić. (K.T.)

Na Liburniji nema pozitivnih na koronavirus

Promjene na parkiralištima u Voloskom

U uredu gradonačelnika održan je sastanak gradonačelnika **Ive Dujmića**, zamjenika **Emila Priskića** i pročelnika UO za komunalni sustav i zaštitu okoliša **Filipa Vlaha** s predstvincima opatijskih ugostitelja, direktorom tvrtke Opatija 21 **Igorom Štokom** i ravnateljem Lučke uprave Opatija – Lovran – Mošćenička Draga **Fernandom**

Kiriginom na temu problematičkih parkirališta u Voloskom. Dogovoreno je da će na parkirnim mjestima u Ulici Frana Supila od 1. lipnja povlašteno parkiranje vrijediti samo za stanare Voloskog, kako bi bilo osigurano dovoljno parkirnih mesta za goste ugostiteljskih objekata. Parkiranje za goste apartmana i za zaposlenike koji rade u Vo-

loskom bit će kompenzirano na lokaciji groblje Volosko, plato Črnikovica i u Ulici Črnikovica. Na sastanku je, na zahtjev ugostitelja i Mjesnog odbora Volosko, razmotrena i mogućnost uvođenja naplate parkinga na vaterpolo platou što je, kako je naglasio ravnatelj Kirigin, moguće riješiti isključivo koncesijom. (LJ.V.E.)

Donacija zaštitnih maski iz Kine

Donacija zaštitnih maski iz kineskih gradova Dongtai i Cangzhou i Bescarinske zone grada Cangzhoua, pokrenuta na inicijativu naše počasne građanke **Liu Pilato Liying**, stigla je u Hrvatsku avionom iz Shangaja, a paketi s 66 tisuća maski dostavljeni su u Opatiju. U dogovoru sa Stožerom civilne zaštite Grada Opatije maske su raspoređene Gradskom društvu Crvenog križa Opatija, Policijskoj postaji, Domu

zdravlja PGŽ – ispostava Opatija, Javnoj vatrogasnoj postrojbi, Stožeru civilne zaštite Grada Opatije, kao i stožerima susjednih općina Matulji, Lovran i Mošćenička Draga. Dio zaštitne opreme dodijeljen je gradskim službama, djelatnicima Općinskog suda, Porezne uprave, županijskim službama koje djeluju u Opatiji. Isto tako, prema želji donatora, 1.000 maski poslano je bivšem predsjedniku RH Stjepanu

Mesiću, zajedničkom prijatelju kineskih gradova i Grada Opatije, a 1.000 maski Općini Orebić, čiji su predstavnici borači u NR Kini zajedno s predstvincima

Grada Opatije prilikom posljednjeg posjeta Kini. Građanima Opatije podijeljeno je 30 tisuća maski, a podjelu su organizirali Mjesni odbori. (K.T.)

Ugostiteljskoj školi 58,7 milijuna kuna

Ministarstvo turizma objavilo je Odluku o finansiranju šest Centara kompetentnosti u sektoru turizma i ugostiteljstva među kojima se nalazi i Ugostiteljska škola Opatija, a odlukom joj se dodjeljuje 58,7 milijuna kuna. Riječ je o sufinanciraju u okviru Poziva na dostavu projektnih prijedloga "Uspostava regionalnih centara kompetentnosti u sektoru turizma i ugostiteljstva" koji se s 85 posto financira iz Europskog socijalnog fonda, a 15 posto iz Državnog proračuna. Koncept regionalnih centara kompetentnosti zasniva se na učenju temeljenom na radu, pri čemu su poslodavci ključni partneri ustanova-

ma za strukovno obrazovanje, a temelj održivosti centara leži u trajnoj suradnji s gospodarskim subjektima, dakle, poslodavcima i pravodobnom reagiranju na potrebe tržišta rada. Regionalnim centrima kompetentnosti zadatak je eliminirati ili minimizirati trenutačna uska grla u obrazovanju, a uz poslodavce, značajnu ulogu u procesu uspostave centara imaju i visokoškolske ustanove, ali i strukovna udruženja, komore, strani partneri i drugi zainteresirani dionici. Ugostiteljska škola Opatija imenovana je u srpnju 2018. Odlukom Ministarstva znanosti i obrazovanja Regionalnim centrom kompetentnosti. (K.T.)

Gerontodomaćice aktivne i u doba korone

Početkom svibnja u vanjskim prostorima GD Crvenog križa Opatija održana je treća konferencija za medije o projektu „Pomoći u kući“. Riječ je o projektu koji je u potpunosti financiran sredstvima Europske unije iz Europskog socijalnog fonda u okviru Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali za razdoblje 2014. – 2020. godine u sklopu programa „Zaželi – Programa zapošljavanja žena“. Konferencija je održana povodom obilježavanja Svjetskog dana Crvenog križa i Crvenog polumjeseca.

- U uvjetima epidemije uzrokovane korona virusom naše gerontodomaćice su i dalje obilazile, pomagale i pružale potporu i podršku svojim korisnicima koji su na taj način bili svo ovo vrijeme zbrinuti. Gerontodomaćice su poštivale sve propisane mjere zaštite, a jedno razdoblje dolazili korisnicima samo do kućnog praga sukladno preporukama nadležnih tijela. Tako su se korisnicima nabavljale i dostavljale namirnice, lijekovi, plaćali računi, režije i sl. Ne smijemo zaboraviti da je starijima i nemoćnima lijepa riječ, pažnja i briga nešto najvažnije i neprocjenjivo, istaknula je Ana Filipović, voditeljica EU projekta „Pomoći u kući“. (K.T.)

U vazama opet cvijeće

MO Kosovo u suradnji s grupom građana i cvjećarnicom »Venerus« uljepšali su svakodnevnicu stanovnicima naselja Kosovo. Naime u vrijeme epidemije koronavirusa kada je svima bilo preporučeno vrijeme provoditi kod kuće i u blizini istih, podijeljeno je 667 sadnica begonija i tagetes (kadifa). Neki su odlučili darovanim cvijećem ukrasiti svoje balkone, a neki su po principu »kad se male ruke slože« oplemenili svoje ulice i cvijeće posadili u kamene vase u kojima su već više godina bili samo korov i otpalo lišće. Osim doniranih sadnica, u vazama su svoj dom pronašle i druge biljke pa je pogled s balkona na ulicu sada zeleniji, šareniji i svakako puno ljepši. (K.S.)

Novi angiografski uređaj u Thalassotherapiji

S početkom redovnih aktivnosti u specijalističkim zdravstvenim ustanovama nakon pauze zbog epidemije virusa COVID-19 i Thalassotherapy Opatija otvorila je vrata pacijentima. U normalizaciju rada ova županijska zdravstvena ustanova kreće i s novim angiografskim uređajem za dijagnostičke terapijske endovaskularne intervencije kojim će srčanim bolesnicima biti omogućene najsvremenije dijagnostičke i terapeutске usluge. Novi uređaj, vrijedan

preko 5 milijuna kuna, predstavili su župan Zlatko Komadina, zamjenica župana Marina Medarić i ravnatelj TH Opatija Viktor Peršić sa suradnicima. Istaknuto je da će novim uređajem, koji zamjenjuje dosadašnji iz 2012. godine, biti omogućeno pružanje brojnih dijagnostičkih i terapeutskih usluga, a najveće prednosti su skraćivanje vremena trajanja postupaka, sigurnost postupaka za pacijente i manja mogućnost komplikacija. (K.T.)

Nagrada „Grigor Vitez“ Morei Banićević

Morea Banićević, autorica trilogije dječjih romana Demon školske knjižnice, Dvojnici iz tame i Tragovima Crnog Petra, dobitnica je Nagrade „Grigor Vitez“ za dječju književnost i ilustraciju, koju 53. godinu za redom organizira i dodjeljuje Savez društava „Naša djeca“ Hrvatske. Dodijeljena joj je nagrada „Ptičica“ za 2019. po izboru Dječjeg žirija Nagrade Grigor Vitez u kategoriji za najbolji roman u 2019. za „Dvojnike u tami“ te Pohvala „Grigor Vitez“ za 2019.

za popularizaciju žanra fantastike među mladima. Ostali dobitnici nagrada „Grigor Vitez“ su **Zoran Ferić**, **Roman Simić**, **Nada Mihailević**, **Manuel Šumberac**, **Vendi Vernić**, **Nikolina Manojlović Vraćar** i **Jelena Brezovec**. Banićević je profesorica engleskog i hrvatskog jezika iz Rijeke, a u opatijskoj Osnovnoj školi predaje engleski jezik. (K.T.)

Virtualna izložba opatijskih gimnazijalaca

Učenici Gimnazije Eugena Kumičića Opatija postavili su svoju prvu virtualnu izložbu s temom "Kolika je cijena naših života?", dostupnu na stranici <https://icerneha.wixsite.com/cijenazivota>

Ovom izložbom GEK-ovi društvenaci nude 5 inovativnih i interaktivnih sadržaja u formi za koju žele da najprije misaono izrodi neke nove vrijednosti (a potom i konkretno putem vještina zdravog življenja), posebno u kontekstu me-

đusobne tolerancije, ekologije, očuvanja okoliša, očuvanja zdravlja, građanskog odgoja i obrazovanja. Izložbu sastavio je tim: **Lara Čvorak** (fotografinja, učenica), **Tara Tomic** (likovna umjetnica, učenica), **Leona Shalevska** (model, učenica), **Ivana Černeha** (mentorica, nastavnica) i **Boris Krpan** (dizajner, vanjski suradnik). Cilj je izložbe potaknuti posjetitelje na razmišljanje o njihovoj ulozi u društvu, ali i odnosu koji njeguju prema samima sebi i okruženju u kojem žive. GEK-ovci vas žele potaknuti da živite sada u dostojanstvu kao ljudska bića. (K.S.)

Mali savjeti Dječjeg gradskog vijeća

Aktivnosti Društva „Naša djeca“ Opatija i Dječjeg gradskog vijeća Grada Opatije nisu stale ni za vrijeme pandemije COVID – 19. Mali vijećnici, uz svoje školske obaveze, vrijedno sudjeluju u aktivnostima DGV-a. Tijekom protekla dva mjeseca, nakon obraćanja dječjeg gradonačelnika **Vite Juričića** djeci i roditeljima, mali su vijećnici izradili i objavili 27 power point prezentacija o obrazovanju djece i aktivnoj dječjoj participaciji u zemljama Europske unije koje su svakodnevno objavljivane na Facebooku DND-a Opatija. Aktivno su se uključili u tematske rasprave sa svojim vršnjacima iz drugih EU država o siromaštvu, djeci u institucionalnoj skrbi, dječjim pravima. Rasprave je organizirala Eurochild organizacija

čiji su punopravni članovi. Uključeni su i u online kampanji organizacije ACT2gether iz Nizozemske: pisanje poruka o solidarnosti i prijateljstvu za djecu svijeta. Izradili su i pravila ponašanja

za djecu u vrijeme pandemije, koja su objedinili i podijelili u nekoliko kategorija pod zajedničkim nazivom Mali savjeti Dječjeg gradskog vijeća Opatije u vrijeme pandemije COVID – 19. (K.T.)

Kupalište "Slatina" se tradicionalno otvaralo prvog svibnja i označavalo službeni početak kupališne sezone pa makar taj dan padala kiša. Na glavnem ulazu širom otvoren veliki kovani portun, blagajnica za pultom, po strani s metalnom cvikalicom u ruci kontrolor ulaznih karata, sve blista, svi djelatnici uštirkani u bijelom samo što nisu svečano postrojeni kao posluga engleskih plemića neposredno pred dolazak u dvore.

Pripreme na moru za kupališnu sezonu u Opatiji bi započele u trećem mjesecu. Tako bi naši "banjini" - kupališni radnici već bili ekipirani na "catari" (pokretni ponton) i uz pomoć, sajalom vezanog preko koloture, velikog teškog cilindričnog čekića tzv. "batipal" naglo puštenog s improviziranog tornja, slobodnim padom nabijali zamjenjene ili olabavljene drvene pilote. Drvenim pilotima (palima) povezanim debelom čeličnom sajalom bila su ograđena kupališta kao osnova za postavljanje velike zaštitne željezne mreže prema dnu davajući bezbjednost kupačima od opasnosti morskih pasa. Na pojedinim pilotima bile su postavljene trojezične (hrvatski, talijanski I njemački) tabele koje su zabranom upozoravale kupače da se ne vješaju o sajlu, da ne prelaze niti se udaljavaju ka pučini. Piloti su isto činili i osnovu za postavljanje konstrukcije trampolina u moru, inače nešto udaljenom od obale zbog dubine urona skakača. Cijela konstrukcija je bila negdje dva metra iznad mora s željeznom ogradom, ovisno o plimi i oseki. Na sam trampolin dolazio se po drvenim stepenicama jednim krajem pokretno fiksiranim za konstrukciju dok je drugi kraj plutao u moru pa kad bi

nadolazeći kupač iste stepenice nagazio one bi tonule do potrebne kosine i time olakšale penjanje. Tako je to bilo na svakom kupalištu u Opatiji (4) i Lovranu (2). Dakle, u Opatiji su bila četiri trampolina odnosno šest ako pri-brijimo onaj obalni veliki betonski na "Lidu" i željazni na novoj "Slatinici".

Danas nema niti jednog trampulina osim onih na starim razglednicama gdje se vidi da je onaj legendarni s Lida bio, na istome mjestu iste visine, prvo drveni a potom betonski. E na tom legendarnom dečki "z Lida" bi izvodili razne atraktivne skokove "prelom", "čifut", "peto", "morto", "kašeta".... **Nino Ferlan** bi vrlo efektno izvodio salto i pol ili pruženi salto natrag, ali je prethodno obavezno poduzeće skakući na dasci navlačio pažnju publike s pjeska. **Boris Lunaček**, već u poznijem godinama, je obavezno ulazio u more samo s trampulinom skočivši salto i pol, a **Milica Kontić** bi pak svoj uobičajeni skok, tzv "lastavicu", izvodila vinuvsu se visoko široku pruženih ruke uronivši u zadnji tren prsima u more.

Početkom šezdesetih smo mi klinici u više navrata imali priliku gledati na Lidu kako skokove izvodi zagrepčanin **Damir Novak**, inače uvijek okružen nekim atraktivnim ženama. Nisu to bili uobičajeni amaterski priučeni skokovi već su to bili razni višekratni uzdužni i poprečni okreti (piruete, salta) inače od svoje petnajstec godine državni reprezentativac s osvojenih 28 naslova prvaka Hrvatske i Jugoslavije u skokovima u vodu. Poznati kao *dugogodišnji član i prvak zagrebačkog Baleta*, bivši ravnatelj Baleta i jedan od najvećih hrvatskih baletnih umjetnika. *Nama su ipak bili draži i uzoritiji stariji dečki kad bi se grupno, stvarajući graju, u nizu zaletavali i prilikom skoka namjerno izvodili u letu izmjenočno nespretnе smješne ili pravilne skokove.*

U nekim generacijama opatijskih mladića izdvajali bi se hrabri pojedinci za veće i riskantne izazove. Skočiti s krova kupališta "Slatine" u pličak ili s krova kupališta "Jadran" (drveni "Lido"), e to je bilo nešto posebno spektakularno ali rizično. Među tim hrabrim skakačima neki su nakon loših iskustava postali mudriji oprezniji i nije im više bilo do skakanja u pličak. Jedan od nesretnih hrabrih bio je i "Kusto" (Zlatko Kusturin). I on je imao duboki zaron u pjesak pličaka omiljenog kupališta Slatina, a za posljedicu slomljene obje ruke s gipsom do ramena. **Hammer** je isto prakticirao skakanje s krova kupališta "Slatina" i samo jedna lošija procjena bila je dovojna da se zabije u pjesak i tako ozljedio vratni pršljen te se idućih mjeseci kretao u gipsanom oklopu a poslije s švancovom kravatom.

Ćo, greš na trampulin?

Banjin, Bruno Brnečić jednom je uočivši grupu nestalih mladića u pripremi izvođenja skoka s krova Slatine revnosnim povikom spriječio namjeru: "pasjate ča, ča ste ludi al niste normalni" nakon čega je uslijedio smijeh, a besmislen slogan ostao zapamćen kao dio njihovog šaljivog vokabulara.

Mirko Gotić je, prema sjećanju **Borisa Vrečka**, skočivši u pličak s ograda drvenog proširenog sunčališta kupališta Slatina imao peh jer se u trenutku prije dodira s morem ispod istog drvenog platoa nenadano pojavila barka (naravno drvena) pa od njegovog elegantnog ulaska u more se nije dogodilo ništa. Nešto je stradala barka. Najgore je prošao Mirko, dobro se skrišio uronivši u barku umjesto more, natukao rebra nekoliko frakturna bez pomaka i razderotine. Onako mlađ i jak sve je prebrodio, srećom ostao živ i postao uviјek s dobrom rado spominjani predsjednik općine Opatija. Kolale su priče da je on sakočio s tunere na Preluci i prilikom izrona da mu je krvario nos?? Ali se sigurno zna za njegove hrabre skokove s krova kupališta "Jadran" što je početkom sedamdesetih također uspješno izvodio lucidni **Boris Koše**.

Kroz jedan neformalni razgovor začeta je tema "Zač ni trampulina", "Ki je dozvolel da se na Lide makinje veli trampulin?", "Kako niki ne vidi da to fali?", i tako na upit - "Tko su sve bili hrabri skakači?"

Boris Vrečko izdvaja kao iz rukava i nabraja: Mirko Gotić, Boris Lunaček, Pepi Kusturin, Erneo Toncin pa malo mlaji Dakić, Romano Morelli "Kurir", Ivan Pokorný, pa Slaván Pošćić, Emil Rubeša "Kožica" i njegov starejši brat, pa još mlaji Hamer, Zlatko Kusturin, Boris Koše, a bilo je i ženskeh ke su lepo skakale. Ma ne moren se sad seh domislet bilo jih je jako jako puno, na saken kupalište jih je bilo as kade je bil trampulin tamo se skakalo. Danas ni trampulina, niki ne skače, niki ne zija:

Remo plivat do trampulina? Ala ki će prvi? Ki je zadnji "mona"! Vidimo se pul trampulina...

P.S.

U Rijeci skokove u vodu treniraju Opatijke **Hana Kulušić** i vrlo uspješna **Dolores Šuša** koja je u 2019. godini prvakinja Hrvatske u disciplini skokova s jednog metra, ali i brončana na trometarskoj dasci i tornju. I one bi rado skakale da ih opatijski mladići gledaju iz drugog rakursa kao odlučne, hrabre, nesalomljive, ravnopravne, ali su im prilike oduzete u nedostatku tradicionalnog kupališnog sadržaja, trampulina.

Motiv atraktivnog skoka pored mosta na kupalištu «Slatina» tada «bagnio Savoia». snimljeno, 4. kolovoza 1943. neposredno pred talijanskom kapitulacijom.

Durđa Boštjančić rođena je 29. studenoga 1950. godine. Nakon osnovne škole završila je medicinsku, a zatim i višu medicinsku školu u Bjelovaru. U opatijskoj Thalassotherapiji počela je raditi 1972. godine kao medicinska sestra, a umirovljena je 40 godina kasnije. Veći dio svoga rad-

in memoriam

Đurđa Bostjančić
(1950. - 2020.)

nog vijeka radila je na poslovima glavne sestre bolnice i bila je odgovorna i marljiva u svemu što je radila. Jedna je od začetnica zdravstvenog turizma u Thalassotherapiji Opatija, odnosno stvaranja dugogodišnje poslovne suradnje s austrijskim osiguravajućim društvom AUVA. Područja njezinog profesionalnog interesa bila su iz kardiološkog i reumatološkog sestrinstva, etike, organizacije rada, kvalitete, intrahospitalnih infekcija i sestrinske dokumentacije. Iz razgovora s glavnom sestrom Bolnice Maricom Komosar-Cvetković saznajemo da je kao najveće vrijednosti u sestrinskoj profesiji, a svojim je predanim radom, ljubavlju, strpljenjem i znanjem utjecala

od nje, a najviše strpljenju i razumijevanju za ljude, dodala je naša sestrica. U svojoj je sredini bila cijenjena, a bila je tiha, povučena, skromna i samozatajna. Dane bolesti proživjela je dostojanstveno kao i cijeli svoj život i nikada se nije žalila. Komosar-Cvetković kaže da je teško zamisliti da više neće susretati kolegicu Đurđu i s njom razmjenjivati misli o životu, bolesti, smrti, strpljivosti i razumijevanju. Bilo je lijepo poznavati ju, privilegij raditi s njom i učiti od nje te s njome dijeliti dobre i loše trenutke. Otišla je iz naše sredine tiko kako je i živjela. Trajan spomen njezine prisutnosti ostat će u našim srcima i mislima. Bila pozitivni primjer svima nama i zahvalni smo što je bila „Dobri duh“ naše Ustanove. Zauvijek će biti u našim srcima.

na kvalitetu života svih bolesnika, posebice najtežih i umirućih, a svojom energijom poticala je i motivirala te bila snažan pokretač i organizator, uvek s osmijehom na licu. *Bila je posebna, jedna od onih koju je bilo lijepo sresti na hodnicima bolnice te smo zaista mnogo toga naučili*

Hit fotografija

Poznati opatijski fotograf Nikola Kurti 2. svibnja došao je ispred zgrade Grada Opatije fotografirati jedno vjenčanje, a usput je svojim objektivom ovjekovjećio i mладence Vlastu i Ognjena te njihove kumove.

Riječani Vlasta i Ognjen Lončar vjenčali se nakon što su najstrože mjere sprječavanja epidemije popustile, ali kao što se i na fotografiji vidi, poštivali su epidemiološke mjere i sudbonosno DA izgovorili samo uz prisustvo kumova. Izbor njihove svadbene odjeće prilagođene trenutnoj situaciji rezultirao je time da je fotografija medicinske sestre Vlaste i njezina odabranika vatrogasca Ognjena postala pravi hit na društvenim mrežama i internetskim portaliма, a osvanula je i na naslovnicu jednih hrvatskih novina. Mladenci su imali i posebnu tortu koju je za njih napravila Jasmina Šehić.

NIKOLA KURTI

Quiche od medvjedeg luka

Piše SILVIA SUBAŠIĆ LJUBOVIĆ

Unarodnoj medicini medvjedi luk nazi-vaju čistačem krvnih žila. Ova šumska samonikla biljka je prirodni antibiotik bogat vitaminom C. Cijela biljka je jestiva i ljekovita te pomaže kod visokog tlaka, probavnih tegoba, gihta, reu-

iz silvijine kuhinje

me, raznih infekcija i brojnih bolesti. Od medvjedeg luka mogu se pripremiti krem juhe, pesto, aromatizirano ulje, razne salate, umaci ili kao prilog uz ribu i meso. Dodaje se i u rižote, njoke, kruh ili tjestenine. Ja sam ovo proljeće napravila pesto koji mogu držati u frižideru do 6 mjeseci. Također sam napravila quiche, francusku pitu s medvjedim lukom i skutom. Koristila sam pirovo integralno brašno od kojeg sam napravila prhko tijesto. Dok je ono odmaralo u frižideru, pripremila sam nadjev od medvjedeg luka, skute, jaja, kise-log vrhnja, naribanog sira i stavila začine: sol, papar te muškatni oraščić. Po vrhu sam posipala sa sezamom i komadićima mozarella. Quiche možete jesti i hladan.

Dobar tek!

ma već skoro 20 godina da je izšao film Evolucija, u kojem David Duchovny – bolje poznat kao Fox Moulder iz Dosjea X, bori se protiv najezde vanzemaljaca koji su mu sletjeli u susjedstvo nošeni meteoritom. Od sitnih organizama, velikom brzinom nastaju sve složeniji oblici koji se sve bolje prilagođavaju životu na Zemlji. U finalnom okršaju ipak sve veće i opasnije vanzemaljce zamijeni jedna jedina stanica, koja u svojoj jednostavnosti konstrukcije prijeti uništenjem života na našoj planeti.

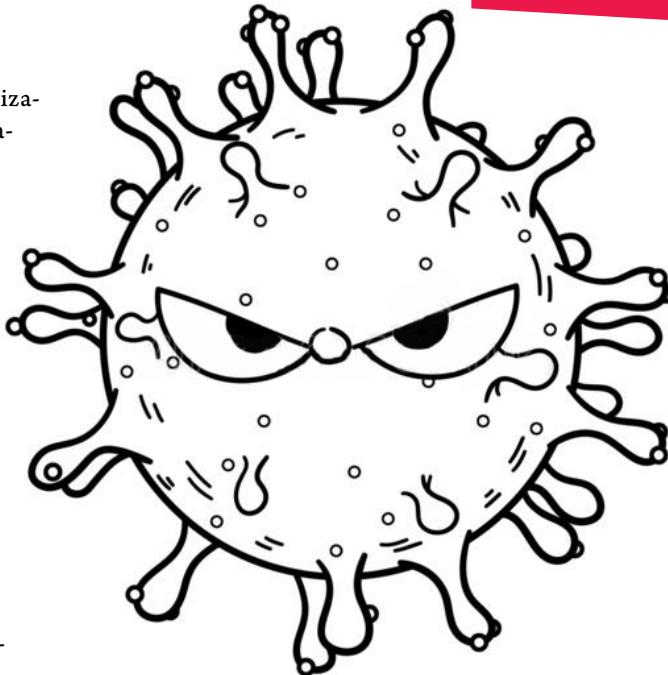
Iako drukčija od fikcije, naša stvarnost u posljednjih nekoliko mjeseci ima nekoliko dodirnih točaka s prethodno spomenutim filmom. I mi kao vrsta imamo „problem“ s malim virusom za kojeg se znanstvena zajednica ne može niti dogоворити da li je živi organizam ili samo skup opasnih kemikalija. Koliki je rusvaj napravio na globalnoj razini svi već gledamo u svim medijima: miliuni zaraženih u cijelom svijetu, stotine tisuća preminulih u državama koje se diče dostignutom razinom zdravstva, ekonomski velesile koje traže pomoći od monetarnih institucija,... U skoroj budućnosti ćemo tek otkriti prave posljedice, a najviše svih brinu ekonomski reperkusije. Ako se uzme da su do pred par mjeseci svi drhtali na pomisao da će nam rast BDP-a pasti ispod +4 % godišnjeg, projekcija dvoznamenkastog pada jasno govori da će idućih nekoliko godina biti vrlo frkovito.

No, nije sve bilo uzalud ako smo izvukli neke pouke i ako se zbog pandemije neke stvari promijene nabolje – za nas kao pojedince, kao društvo i kao dio planetarnog ekosustava.

POUKA PRVA

– Higijena je zakon

Pomalo zaboravljena kategorija kod većine ljudi, istraživanja su pokazala da o vlastitoj čistoći najviše u prosjeku brinu djeca. Možda je to zbog „moraš ovo“ sindroma i jer je lako zapovijedati mlađima od sebe, ali činjenica je da odjednom svi veći pažnju obraćaju higijeni ruku i načinu kihanja, pogotovo u društvu. Testiranja su pokazala da jedan kihač u zadnjem

Nakon svega...

[Piše DAVID KURTI]

redu autobusa može zaraziti i vozača uz dovoljno vremena što daje legitimnost potrebi o korištenju maski. Dok su neke države maske proglašile obavezima, kod nas je to ostalo na razini preporuke. Svakome je na volju, ali dobro zajednice počinje malim potezima. Ako ništa drugo, naučili smo da treba često prati ruke.

POUKA DRUGA

– Sitnice su velika stvar

U vrijeme tzv. lockdowna svi smo imali priliku presložiti si prioritete. Sumanuto jurcanje za poslovnim uspjesima, društvenim statusom i drugim vidovima isticanja iz gomile, zamijenjeno je jednom jedinom parolom – OSTANI DOMA. I ponosan sam na činjenicu da su stanovnici Liburnije ozbiljno shvatili poruku jer su svi gradovi našeg kraja izgledali poput napuštenih naselja iz kaubojskih filmova, jedino je falila bala graje koja se kotrlja glavnom ulicom nošena vjetrom. Scene pustoši i poziva na oprez ste gledali i u nekoliko video uradaka objavljenih na YouTube-u. Stanovnici Trsta, koji je na 50-ak kilometara zračne linije od nas, nisu smjeli izlaziti iz kuća više od dva mjeseca a mi smo imali privilegiju šetati i rekreativati se (uz dužne mjere sigurnosti)...

POUKA TREĆA

– Altruizam je put

Teške situacije neke ljudi blokiraju, neke bacaju u očaj, većina samo čeka da oluja prođe. A ima i jedan manji dio koji osjeti potrebu nešto učiniti, pomoći ostalima, učiniti situaciju manje strašnom. Upaliti lampicu optimizma u ovom crnilu koje nas okružuje zahtjeva puno volje, živaca i vremena. Pa ipak pojedinci zablistaju i pokažu se na visini zadatka. Načina je puno, a o njima ste čitali i na stranicama ove tiskovine i slušali na brojnim drugim mjestima. Nema razloga da to ne budete i vi, nemojte čekati sljedeću pandemiju.

POUKA ČETVRTA

– Manje razglašeno nije i manje bitno

Zadnjih nekoliko godina doslovno smo bombardirani od strane medija nebitnim informacijama, prateći živote ljudi koji nam zaista nisu ni po čem relevantni u bilo kojoj sferi društvenog života. Razni influenceri, starlete i drugi proizvođači nebitnih vijesti otpuhnuti su s medijskog prostora – na našu sreću. A prazninu koja je nastala ispunile su tople priče stvarnih ljudi, koji možda nemaju Twitter i Instagram profil, ali zasluže svojih 5 minuta slave.

POUKA PETA

– Priroda je partner a ne sluga

Veći dio četvrtog mjeseca ste mogli uživati u cvrkutu ptica umjesto buke automobila. Nikad nije bilo više aktivnih šetača i biciklista. I kad ste zadnji put vidjeli delfine ovako blizu obale?

POUKA ŠESTA

– Humor je neuništiv

Izvući najbolje iz najgore situacije je umjetnost. Gomile smiješnih porukica i filmića koje smo si izmjenjivali zadnjih mjeseci govorite tome u prilog.

Ostanite odgovorni i vidimo se u giru!

Lipanj

Vlatko Štampar na Maloj Ljetnoj

Nastup stand-up komičara Vlatka Štampara zakazan za petak, 29. svibnja 2020. u Opatiji ipak održati, i to na maloj Ljetnoj pozornici s početkom u 21.30 sati, umjesto u centru Gervais.

Vlatko Štampar jedan je od najznačajnijih domaćih komičara koji puni dvorane širom Hrvatske i već godinama postojano i neumjereni nasmijava publiku koja se već broji u desecima tisuća, razotkrivajući pritom (vlastito) uvrnuto poimanje svijeta i bogatu maštu napučenu životinjama koje pričaju (gluposti) i zabranjenim perverzijama koje bi se (izvan konteksta) mogle smatrati kaznenim djelom. Za sebe kaže da je i ponosan član Lajnap comedy ekipe.

Cijena ulaznice iznosi 80 kuna, a mogu se kupiti u uredu Festivala Opatija na Ljetnoj pozornici (Zert bb) radnim danom od 8 do 16 sati, u Rijeci u Dallas Music shopu, u caffe baru Nad urom u Robnoj kući Korzo, te online na mojekarte.hr.

Ulaznice kupljene za izvedbu koja se trebala održati 28. travnja, odnosno 29. svibnja 2020. u centru Gervais, vrijede i za izvedbu 29. svibnja na Ljetnoj pozornici u Opatiji. Ukoliko niste u mogućnosti prisustvovati izvedbi koja će se održati na Ljetnoj pozornici, povrat novca za ulaznice možete ostvariti do utorka, 26. svibnja 2020. na prodajnom mjestu gdje ste ulaznice kupili, poručili su iz Festivala.

Ljeto na Ljetnoj počinje koncertom Tomislava Bralića i klape Intrade

Ljetna pozornica otvara svoja vrata 20. lipnja slavljeničkim koncertom povodom 35 godina glazbenog djelovanja Tomislava Bralića i klape Intrade.

Tomislav Bralić i klapa Intrade, nazvana prema zbirci pjesama Ljube Stipića, posljednjih nekoliko godina sigurno su jedni od najpopularnijih domaćih izvođača čiji jedinstveni koncertni spektakli pune sportske dvorane i stadione. Kontinuirano nastupaju po Europi, a na prošlogodišnjim turnejama, produženim zbog velikog interesa publike, oduševili su Ameriku, Kanadu i Australiju nastupajući u prestižnim dvoranama najvećih gradova gdje inače nastupaju svjetske glazbene zvijezde.

U godini u kojoj obilježavaju 35. obljetnicu dolaze u Opatiju kako bi u prekrasnom ambijentu Ljetne pozornice vjernoj publici priredili nezaboravni spektakl glazbe i emocija.

Ulaznice su u prodaji u Opatiji u uredu Festivala Opatija na Ljetnoj pozornici (Zert bb) radnim danom od 8 do 16 sati, u Rijeci u Dallas Music shopu, Foto Reviji, u caffe baru Nad urom u Robnoj kući Korzo te online na www.mojekarte.hr.

Cijena ulaznice za koncert iznosi 150 kuna za Sektor A i 120 kuna za Sektor B. Cijena ulaznice za studente i umirovljenike iznosi 130 kuna za Sektor A i 100 kuna za Sektor B, a popust se može ostvariti isključivo na prodajnim mjestima Festivala Opatija uz predloženje dokaza o statusu.

Akcija dobrovoljnog darivanja krvi

Gradsko društvo Crvenog križa Opatija organizira akciju dobrovoljnog darivanja krvi u srijedu, 3. lipnja od 11:00h do 17:00h u Sportskoj dvorani Marino Cvetković.

ŽELJEZARIJA VERENO na Slatini

- "PLANTELLA" PROGRAM ZA VRT I CVIJEĆE
- NIJANSIRANJE BOJA ZA ZIDOVE, DRVO I METAL
- VRTNI ALAT I PRIBOR
- MREŽE PROTIV KUKACA I KOMARACA
- ODVLAŽIVAČI ZRAKA I PUNJENJA
- POSJETITE NAS!**

Vereno d.o.o., M. Tita 162/3 • Radno vrijeme: 8.00 – 17.00 sati
Subotom: 8.00 – 13.00 sati • Tel: 711-091; Mob: 091-577-8659

Novi program DND-a „U susret djeci“

Društvo „Naša djeca“ Opatija poziva svu djecu na likovno – kreativno druženje te na kvalitetno provođenje slobodnog vremena na otvorenom prostoru. Aktivnosti će se održavati na otvorenom do 12. lipnja, a vrijeme održavanja je od 11:00 do 12:30 sati, u slučaju kiše aktivnost se otakuje. Program je namijenjen djeci ranog, predškolskog i školskog uzrasta te je za mlađu djecu poželjna odrasla pratnja. Također, bitno je napomenuti da će se program održati u skladu s epidemiološkim mjerama te će se svi sudionici morati pridržavati preporučenih mjera higijene i držanja razmaka.

- 01. lipnja 2020. - gradska loža, Veprinac
- 03. lipnja 2020. - dječje igralište Cipera, Lovran
- 05. lipnja 2020. - dječje igralište Tošine, Opatija
- 08. lipnja 2020. - Trg. Sv Jurja, Lovran
- 10. lipnja 2020. - ispred UP Šporer, Opatija
- 12. lipnja 2020. - dječje igralište Cipera, Lovran

[Piše DRAŽEN TURINA]

Njurganje i paski

Otkad pišem ovistu kolumnu još ovakovu, kako bi se stručno reklo, stvaralačku kruzni nisam imel. Vi znate da ja imam puno kolumni zada sebe, a ja pak znam da je normalno da se to dogodi onemu ki piše kolumni, pogotovo ki to dela dugo vremena. No kako san si ja obećao da će pisat tuka samo o našoj lepoj Opatiji, tista moja kriza je dosta velika. Nanjurgal san se već "po opatijsku" o sen i sačeren. I ni me voja više smirun njurgat. Ne pofin tega ča već iman ko leto pa se mirin situacijun, nego ne moren ni ja, za sen ča san pravi Opatjac, smirun njurgat. Puno čitan od Opatije i na ten sakramensken Fejsbuke pa mi je draga da su njurganje na ovistu munjenu "preizgrađenost" prezeli drugi, neki od njih i dosti stručno. Već vidin da bi mogla bit i glavna tema za izbori ki i nisu već tako dugo od nas. Mislin na lokalni izbori, a ne na ovisti državnih na keh moru poći i bolni, a dosada su više puti glasali i pokojni. Pul nas pokojni još, hvala bogu, ne glasaju al' ako nas gledaju verujen da njin ni baš pravo.

Kot ča san napisal va onoj svojoj kancone Dva banja: "Kad bi se brižni noniči zbudili / Kada bi videli ča smo storili / Si bi se brižni oni zmutili / Kem u Opatiju pustili... Na, opeta njurgan, a ja, ma veramente je tako. Ono malo ča smo imeli od javnega življanja sada je, stručno rečeno, stopirano pofin oviste koroni, ka je valda sada finila baren na neko vreme. Nimamo baš neki plani, a kako čujen ni baš ni soldi va dire tako da i imamo plani momentalno su nan "za badave". Nekemi će to bit i skuža za slabo poslovanje ili da ne plate koliko rabi, isto mi se vidi, a takoveh ni malo.

A kad smo već i pul tega, nadelal san se badave va ovisto vreme kot nikada va živote. Snimal sam domaće zadaće z mojin Zvanetun kod da sniman miči filmi, pa onputa ova sopnjava na internete – pofin tega san moral navadit kako se se neš montira, reže, obrnuje i parećuje za sliku i za zvuk. Ala, sada znam neš malo više, ali da ni bilo te vrajže karanteni šal bin do kega kompanjonja i on bi mi to pomogao za dve biri. Još bimo malo počakulali va živo i boh te veseli. Ovako sam delal sam kot prst i još moral gjetat filmi z instrukcijama na internete da vidin kako i ča... Ala, neka se ovo fini ča prej da gren malo nastupat med judi aš ja nisan baš čovek od kompjuteri nego više od prezence va živo. Sto puti san rekao: sa sreća da

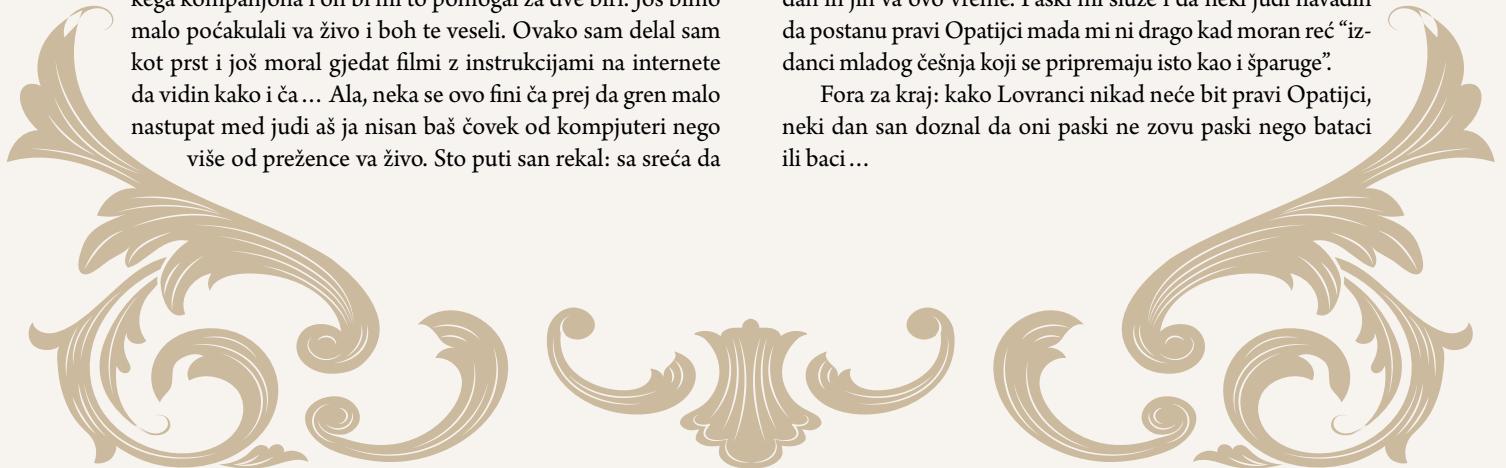
je ovista korona partila z Kini pa njoj je rabilo dosti da pride do nas. Tako smo barem imeli maškare, aš ki bi se maškaral na internete? Morda neki i bi, sigurno, ali kako bi mi muzikanti naplatili delo? Onputa još, ako niš drugo, verovatno san kot i puno vas barem malo počistil konobi, hitil ča je bilo za ča i malo se neš posložil. Da je ova situacija još malo podurala morda bin se navadil i zidat i šit, a morda i ča skuhat.

A nekako mi se para da bi i ovo leto moglo bit kot onisto z devedeset i prve – prazne plaži tako da saki domaći more stavit tri šugamani ako će. Kad smo već pul tega '91. leta evo sad san se domislel kako je neki pred par dan na Fejsbuke pitao: "Treba li Opatija imati ulicu Franje Tuđmana?". Zajeno je jedno dvajsetak njih va komentareh zdola napisalo "Ne" i to bez drugega komentara. Počel san se smet. Normalno da i ja tako mislin, ali me je nasmelo to koliko je bilo oveh našeh odlučnega "Ne" kot ono "Ne" ko smo vadili va škole da je Tito rekao Staljinu. To smo zvali "povijesno ne". Al' se i mislin koliko je bilo priliki do sada samo va Opatije da rečemo jeno velo, šegavo, trdo naše "Ne" nekemi stvarami va zadnjeh dvajset let, pa to nismo storili. Njurgali smo, ali nismo bili čari ili šložni za reć - "Ne". Pokle se na neš navadiš i gremo daje.

Ala neka gre mater ženit i njurganje i to "Ne". Rekla bi moja nona Zorica: "Moramo zet kako pride."

A kad smo već pul noni za kraj još jeno moje novo otkriće. Kako san ja domaći provokator, vavek iščen neš za identifikaciju praveh Opatijci. Ne moraju to bit samo judi ki govore samo po domaći - pravi Opatjac moreš bit ako govorиш bilo ki zajik al' moraš znat prave opatijske fore. Kako nas je se manje i kako se decu ne sme maltretirat z tešken gradivun kot ča je a) kade moraš priti kad ti rečen "pul Brumnjaka"; b) kade su bila tri mulića; c) nabroji barem šest kanconi od Duleta i slično (da san minister ovo bi bilo za lektiru), slučajno san otkril da puno njih ki nisu pravi Opatijci ne zna ča su to paski. Ta beseda mi je sada "lozinka za prepoznavanje" praveh Opatijci. Skoro saki dan ih jin va ovo vreme. Paski mi služe i da neki judi navadin da postanu pravi Opatijci mada mi ni draga kad moran reć "izdanci mladog češnja koji se pripremaju isto kao i šparuge".

Fora za kraj: kako Lovranci nikad neće bit pravi Opatijci, neki dan san doznao da oni paski ne zovu paski nego bataci ili baci...

Proljeće u opatijskim parkovima

[Piše KRISTINA TUBIĆ ■ Snimio NIKOLA TURINA]

Proljeće je stiglo i u opatijske parkove. Procijetalo je cvijeće, prolistalo drveće i propupali grmovi, a građani su lijepo i sunčano vrijeme iskoristili za šetnju te uživali u šarenilu gradskih parkova i perivoja. S popuštanjem epidemioloških mjera za suzbijanje širenja koronavirusa, Opatijci su posljednjih dana više boravili na svježem zraku te u šetnjama opatijskim parkovima, koji su već više puta ponijeli titule najljepših i najuređenijih u Hrvatskoj, ali i Europi. Naše je „oko kamere“ ovjekovječilo vrijedne djelatnice i djelatnike „Parkova“ te neke od prizora rascvjetane Opatije koji mame poglede šetača.

